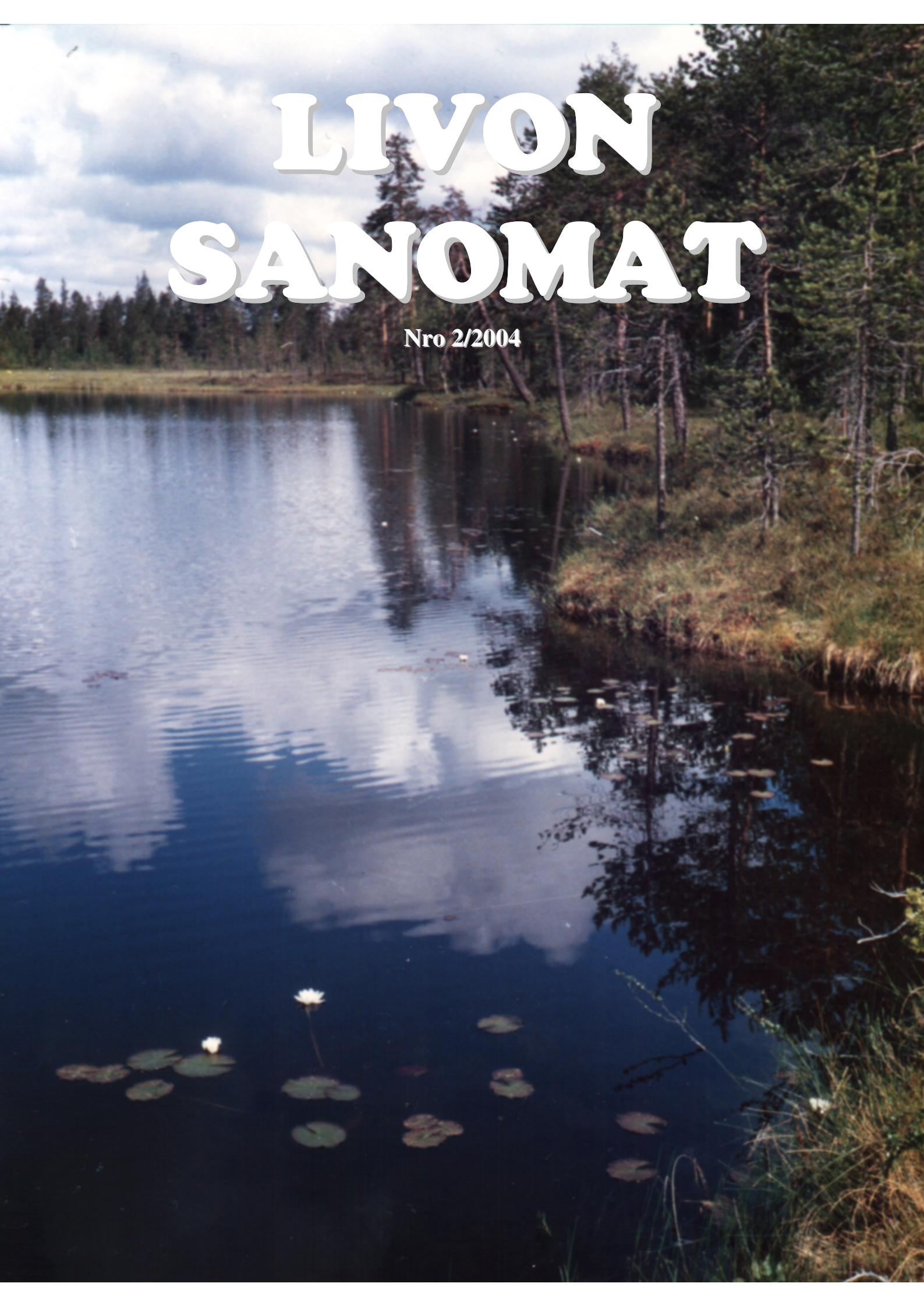

LIVON SANOMAT

Nro 2/2004

Sisällys

Kyläpäällikön terveiset	3
Livokas ry:n yhteystiedot	4
Pohjois-Pohjanmaan Vuoden kylä 2003 - kyltti	4
In memorian.....	5
Kesäilta Susisuolla (vierailijan näkökulmasta).....	6
Maakirkko Susisuon kämpällä 23.6.2004 (poronaisen näkökulmasta)	7
Kesävieraana pirttiseuroissa Livolla.....	9
Livon kesähartaus	10
Äitienpäivä 2003.....	10
Livon maa- ja kotitalousnaiset.....	11
Livon Superviikonloppu	12
Metsästysseuran kuulumisia	14
Kesän nuotioillat.....	15
Ikäihmisten pärjääminen haja-asutusalueilla -hanke näkyy Livolla.....	16
Livon vanhat ovat kertoneet	17
Muistoja Livolta, osa 2	21
Seurakunnan nuotioilta Livolla.....	25
Livokkaan karvaiset kesäasukit	26
Rauhanyhdistyksen kuulumisia	28
Teorioita ihmisistä	29
Tukkureissu.....	31
Kulotussavotassa 1950-luvulla	32
Luontokaupunki Pudasjärven matkailuringit.....	34
Onkikilpailut.....	35
Kylähankkeista	36
Lastennurkka.....	37
Pohjois-Pohjanmaan vuoden kylä 2003 –fleece	38
Hiusten leikkuuta	39
Hierontaa.....	39
Äkkilän Suomenmestari.....	39
Livokas mainostaa	40
Ilmoitustaulu	42
Palveluita	43
Livolla tapahtuu	44

POHJANTÄHTI

koulutus- ja kehittämiskeskus

Puh. (08) 8202 386

Tämänkin lehden kansi on tulostettu meillä!

Meiltä saat myös muut tulosteet, mm. käyntikortit, käsiohjelmat, esitteet ja julisteet. Teemme myös pienet tulostusmäärät!

Tarjoamme myös:

- **Alpha Manager- toiminnanohjausjärjestelmä elintarvikealan yrityksille ASP-palveluna**
- **Räätälöidyt tietotekniikkakoulutukset**
- **Sihteeripalvelut**
- **Kokous- ja toimitilapalvelut**
- **WWW-tuotanto**
- **PC-huolto ja ylläpitopalvelut.**

Kansikuva: Irma Perttu

Kyläpäällikön terveiset

Ja nyt sitten, kun hillahulluus on saatu jo hivenen laantumaan, on aika keskittyä pikkuhiljaa syksyn, ja mahdollisen talven tuloon. Alkusyksy aloitettaneen puolukanpoiminnalla ja myöhemmin ankaralla hirvenmehtuulla ja mitä nyt itsekunkin syysaskareisiin sattuukaan kuulumaan.

Viime päivinä olemme kuitenkin vielä saaneet täällä Livojokivarressa nauttia harvinaisen kauniista ja lämpimistä ilmoista. Lämpimät ilmavirtaukset ovat innoittaneet monenlaisia matkailijoita kulkeutumaan tänne pohjan perukoille.

Yhtenä harvinaisena vierailijana sain itse havaita eräänä aamuna taivaalla kaartelevan ilmielävän harmaa-haikaran. Haikaran vierailu useamminkin täällä pohjoisilla haja-asutusalueilla onkin todella mieluista ja merkille pantavaa.

Viime aikoina on saatu kokea kuolemankin vierailuja monissa livolaisissa kodeissa. Uskon kuitenkin, että juuri surun hetkellä pienen kyläyhteisön merkitys korostuu positiivisella tavalla. Kaupunkien kerrostalo-lähiöissä tällaista yhteisöä ei useinkaan ole. Toivon, että tämä kyläläisten välillä oleva hyvä henki säilyy ja enenee vielä tulevaisuudessakin.

Heinäkuun toisella viikolla Livolla oli superviikonloppu, jolloin lauantaina pelattiin lentopallon kyläsarja ja sunnuntaina juhlistettiin Vuoden kylä –nimitystä Livon kesäpäivässä. Kyläsarja on kerännyt vuosi vuodelta enemmän joukkueita mitteleämään pallonhuitaisutaidoillaan. Ensi kesänä yltänemme taas uuteen ennätykseen.

Olen miettinyt ajoittain Livon valintaa Pohjois-Pohjanmaan vuoden 2003 kyläksi, ja sen

merkitystä kyläläisten elämään. Valinta ei ole aiheuttanut kovinkaan paljon uutta toimintaa tai tapahtumia, mutta se on omalta osaltaan vahvistanut tunnetta, että kyläläisten kylänsä eteen tekemä työ ei ole turhaa. Tästä yhtenä osoituksena olikin kesäpäivän runsaslukuinen osanottajajoukko.

Tapahtumissa mukana olleille haluan osoittaa suuret kiitokset. Erityiskiitokset keittiöväelle, Kokko Timpan porukoille ja Livokkaan hallituksen väelle.

Ilmakuvat Livolta kesä 2004

Lisäksi haluan kiittää Pehkolan väkeä hyvin onnistuneesta nuotioillasta Männikönmaalla.

Rauhallista loppukesää kaikille toivottaapi

Matti

Livokas ry:n yhteystiedot

Kirsiojantie 31
93220 LIVO
p. 040 – 545 7162
puh./fax (08) 823 164 (tietotupa, kioski, kirpputori, suoramyynti, kirjasto)
Tilinro OP 536004-5158137
Jäsenmaksu 5 €/vuosi
kotisivun osoite: <http://www.pudasjarvi.fi/kylat/livo>
sähköpostiosoite: livokas@luukku.com

Hallitus

Puheenjohtaja Matti Törmänen	p. 040 – 762 1567	
Sihteeri Anni-Inkeri Törmänen	p. 040 – 545 7162	
Alpo Turpeinen	p. 0400 – 243 142	
Ulla Salmela	p. 040 – 526 1897	
Virve Puolakanaho	p. 040 – 506 5194	
Vesa Salmela	p. 040 – 553 5741	
Minna Perttu	p. 040 – 504 9663	(Livokkaaseen liittyvät asiat: minna.perttu@pp.nic.fi , muut asiat: minna.perttu@koillismaa.fi)

Pohjois-Pohjanmaan Vuoden kylä 2003 -kyltti

Livokas ry tilasi keväällä Taneli Sarajärveltä taulun juhlistamaan kylämme Pohjois-Pohjanmaan Vuoden kylä 2003 –titteliä. Taulu valmistui elokuun alussa ja samantien taulu käytiinkin laittamassa Sarakyläntien varteen sopivasti keskelle Ala- ja Keski-Livoa. Taulussa kivellä poseeraa Pertun Jorma pojanpoikiensa Paulin ja Jannen sekä Tolosen Markon kanssa.

In memorian

Menneet he ovat; ovat maahan parempaan livolaiset: Kustaava, Olga, Maija ja Hilda. Me jäimme tänne - heitä kaipaamaan!

Heidän hersyvää huumoriaan, myönteistä elämänasennettaan, muisteluita, naurua – niitä ei voi unohtaa!

Usein aatoksissain palaan aikaan, jota heidän kanssaan sain – eri tilanteissa - viettää.

Maija, Olga ja Kustaava,
(Hildan kuva sivulla 17).

Juttu siellä lensi, missä tämä ”mummokööri” oli koolla. Vanhoja asioita muisteltiin ja nykypäivän ”pulumia” ratkottiin.

Dementia ei näitä, lähes sadan vuoden ikään ehtineitä ”tyttöjä” vaivannut (Kustaava oli 100 v.)! Helppoahan ei kenenkään elämä ollut, näillä, - monet sodatkin nähneillä maaseudun naisilla.

Lapsesta saakka oli työtä pitänyt tehdä, mm. halkoja kantaa ja hoitaa pienempiä sisaruksia. Ei ollut taloissa mukavuuksia – ei autoja, harvalla polkupyörääkään. Sukset taisivat olla talvella parhaat menopelit!

Kustaava ja Olga jäivät jo varhain leskeksi, joten toimeentulo oli varsin niukkaa suuren lapsijoukon kanssa. Ei ollut eläkkeitä, eikä sosiaallisia avustuksia.

Katkeria nämä emännät eivät olleet – eivätkä ”luovuttaneet”! Koskaan en kuullut heidän valittavan, että heidän elämänsä olisi ollut surkeaa!

He uskoivat ja luottivat Jumalaan. Uskosta he saivat lohtua ja turvaa hädässä ja ahdistuksessa. Keskinäisestä ystävyydestään he iloitsivat suuresti.

Minulla oli ilo usein kuskata näitä pirteitä ”vanhuksia” mm. syntymäpäiville, kyläreissuille tai seuroihin. Älkää arastelko ottaa vanhoja kyytiin, vaikka ovatkin hauraan näköisiä! He ovat rautaa!

Nämä elämästä varmasti kyllänsä saaneet ihmiset ovat olleet tyytyväisellä ja valoisalla elämänasenteella meille nuoremmille opettajana.

Heidän paikkansa kylässämme on tuntunut vahvasti. He edustivat jatkuvuutta ja yhteyttä edellisiin sukupolviin ja tuleviin. Elävä historiankirja maamme ja oman pienen kotikylämme nousuun ja kehitykseen.

He ovat lähteneet, mutta muistot elävät, monet, monet lämpimät hyvät sanat ja hymyt ja aika, jota he meille antoivat.

Kiitollisena muistaen, kaivaten

Maikki

Kesäilta Susisuolla (vierailijan näkökulmasta)

On juhannusviikko meneillään ja kaikenlaista puuhaa vielä, että kaikki olisi valmista keskikesän juhlena, juhannuksena. Katselen kuitenkin huolissani kalenteriani, pääsisinkö ”leipätyön” vuoksi lähtemään Susisuolle hartauteen. Eikä onneksi ollut ilta eikä yövuoroa, joten lähtö työn puolesta onnistui. Kavereillani ei ollut näitä huolia viettäessään sapattivapaata ja kesälomaa.

Poromiehiä Susisuon kämpällä

Lähtö kotipihasta onnistui pienen huolen siivittämänä, kestääkö auto tämän reissun. Olipahan viime aikoina vähän oikutellut, jättäen kerran välillekin. Monen vuoden tauon jälkeen mietimme osataankohan perille, mutta reitti oli niin hyvin merkitty, ettei harhaan ajon vaaraa ollut.

Autoja oli paljon tien varrella, mutta paikka löytyi meidänkin autolle. Kaverit jopa kehuivat peruutustaitoani. Vielä pieni matka polkua pitkin ja ollaan perillä, jossa kaikki on jo valmista. Savun tuoksu leijailee meitä vastaan ja väkeä on jo istumassa nuotion ympärillä. Livon paliskunnan ja Livokkaan puuhakkaat miehet ja naiset siellä touhusivat. Kokki touhusi hikisenä hellansa ääressä, jotta keitokset eivät kiehuisi liikaa tai kuohuisi yli.

Väkeä on tullut paljon; ”varttuneempi” väki seurustelemassa kämpän läheisyydessä ja lapset poroaidan luona, osa kiiveten aidalle nähdäkseen paremmin aitauksessa olevat pienimmätkin poronvasat. Kaunis, valoisa keskikesän ilta. Aurinko paistaa lähes pilvettömältä taivaalta. Sääskiä ei Susisuon hartaudessa kuulemma ole koskaan, ei nytkään.

Ilmassa oli suurta juhlan tuntua. Ja juhla pääsi alkamaan, kun pappi Juha Kukkurainen ja kanttori Jukka Jaakkola saapuivat paikalle. Aluksi Riihiahon Esko toivotti kaikki tervetulleeksi Livokkaan puolesta, ja poroisäntä Kalevi Särkelä Livon paliskunnan puolesta. Meille monelle taisi olla täysi yllätys se, että tässä Susisuon hartaudessa kastettiin pieni lapsi. Kun kanttori oli jakanut monisteet, joissa oli virsien sanat, pääsi suuri juhla alkamaan. ”Jo joutui armas aika ja suvi suloinen...” kajahti keskellä erämaata. Kastetilaisuus herkisti mielet ja sanat, jotka kuulumme luettavan: ”Sallikaa lasten tulla minun tyköni...”. ”Antti Henrik, minä kastan sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.” Pieni poromies sai nimensä, ja olikohan mieli jo poroaidalle, koska ”käytti ääntään” koko kastetoimituksen ajan. ”Syliisi hellään sulje, nyt Jeesus lapsemme ja heidän kanssaan kulje ja heitä suojele”.

Esko Riihaho ja Kalevi Särkelä
(Kuva: Kari Tykkyläinen)

Olikohan Juha-pappi koskaan aikaisemmin kastanut lasta pahkakupista? Mene ja tiedä! Tämän jälkeen saimme kutsun käydä kahville ja syömään. Osa väestä meni kämppään ja osa ulos katettuun pöytään. Ja juhlat kun oli, oli tarjolla täytekekkekahvit sekä hyvää poronlihakeittoa. Kaunis kesäinen ilta tarjosi hienot puitteet yhdessäololle. Sateesta ei ollut tietoaakaan, vaikka pappikin oli varannut ”virkasalkukseen” muovipussin, jottei kirkonkirjat kastuisi sateen sattuessa. Yhdessä totesimme sen sopivan hyvin hänen virkasuunsa kumiteräsaappaineen ym.

Siinä syödessä, juodessa ja tuttujen kanssa rupatellessa aika kului. Olipa joukossa sellainenkin tuttu, jonka tapaamisesta oli kulunut aikaa vuosia – siitä siihen, että vielä tunsimme toisemme.

Vähitellen väki alkoi lähteä kotia kohti. Joku meistä muisti, että poroaidan takana vois löytyä hillankukkia. Ja niinpähän oli, asian tarkistettuamme. Liekö joutuneet marjoiksi asti? Jäimme vielä seuraamaan, kun porot päästettiin takaisin metsään. Sinne häipyivät porot vasojen tarkasti seuratessa emäänsä. Aurinko paistoi jo matalalta, kun ajoimme kotia kohti. Joku oli pysähtynyt pesemään auton tuulilasia, kun kuiva tie nosti hiekan pölyn monen auton ajaessa peräkkäin. Jos mahdollista, ensi kesänä uudelleen Susisuolle!

Näitä muistelivat,

Helena ja Esteri

Maakirkko Susisuon kämpällä 23.6.2004 (poronaisen näkökulmasta)

Ilmojen haltija antoi todella kauniin päivän. Porojen hakumiehet lähtivät jo aamuvarhaisella kohti Susisuota.

Me Minnan kanssa lähdimme suunnistamaan Susisuolle puolen päivän aikoihin, laittamaan kämppää ja sen ympäristöä juhlakuntoon. Minä siivoilin kämpän pikku poromiesten avustamana ja Minna murtuneen varpaan kanssa siivoili ympäristöä ja koristeli alttarin luonnosta etsityin materiaalein, havuja, koivunoksia ym.

Taukoa ei ehtinyt pitämään, kun poroisäntä määräsi ajomiehet nauhoille ja sinnehän minäkin. Pari tuntia hikistä juoksua ja porot olivat n. klo 17.00 aidassa.

Niemen Eerolla oli vähän hikisempi päivä, kun ensin aamusta lähtien oli hakuporukassa, ja vähän ennen, kun porot olivat aidassa, huomasi pudottaneensa minun puhelimen sinne, mistä oli lähtenyt, Susisuon perälle ja eiku takasin etsimään puhelinta. Ja löytyihän se sieltä lähtöpaikasta. Ei uskaltanut tulla esille ilman puhelinta!

Tasmiaidan vihkiminen: vas. Kalevi Lauri, Eero Niemi, Kalevi Konttila (Kuva: Leila Saarijärvi)

Noin parisataa poroa saatiin aitaan. Vasoja lähes sata, joista noin puolet oli aikaisemmin merkittyjä. Sitten vain vasojen laputus, kirjaaminen ja merkitseminen, se saatiin tehtyä ennen iltajuhlaa. Eepon pohjoisesta tuotu ajokkaan alku oli myös aidalla. Lompolo, Lapin poro. Sivusta kuunneltuna ihan ajokkaan näköinen ja mallinen, saattaa juosta vielä kovaa.

Juhlavieraita alkoi saapua paikalle n. klo 19.30, lähes 200 vierasta. Silloin myös tasmiaidan tekijät Eero Niemi ja Kalevit Konttila ja Lauri vihkivät uuden aidan, Eeron salaisella TASMIBOOLI-juomalla. Yksi rakentajista, Martti Veteläinen oli poissa, mutta ”boolia” jäi hänellekin.

Uusi ”koppa” rakennettiin syksyllä 2003. Edellinen koppa oli kestänyt n. 40 vuotta, vaikka se oli tehty puolta pienemmistä puista. Tasmiaita on tukkipuista salvettu aita, poromiesten kielellä ”koppa”.

Juhlavieraat tutustuivat juhlan aloitusta odotellessa poroihin, ympäristöön ja vasta siivottuun Susisuon porokämpään.

Kirkon edustajat saapuivat tasan klo 20.00. Tilaisuuden avasi Livon rohkein mies, Esko Riihiaho. Livon paliskunnan avauspuheen piti poroisäntä Kalevi Särkelä. Puheessaan hän ”väitti”, että poikien rakentama tasmiaita on niin hyvä, että hänkin ehtii lahota ennen kuin tuo aita, vaikka Kalevi on vielä ihan ”poikainen”!

Sen jälkeen ”areena” luovutettiin kirkon edustajille. Lähes kaikille tuli yllätyksenä, kun pastori ilmoitti, että tässä juhlassa on myös kastetilaisuus. Päivi ja Eero Rytinkin Antti Henrik sai nimensä ja otettiin Jumalan siipien suojaan, jylhän luonnon keskellä. Historialliseksi tämän teki se, että Maakirkko kesätapah- tumana on jo kolmastoista ja kastetilaisuus oli ensimmäinen kautta aikojen. Poromiehetkin olivat todella liikuttuneita, jota harvoin näkee.

Hyvänä asiana näen sen, että kirkko tulee välillä myös luontoon, keskelle työn aherrusta.

Kaiken juhlahumun aikana Raili-emäntä puuhasteli patojen ja pannujen ääressä. Hartauden loputtua vieraat pääsivätkin jo syömään poronlihakeittoa. Päivi ja Eero tarjosivat lopuksi ristiäiskahvit täytekakun kera, poromiehelle ja juhlavieraillekin.

*****

Tiistaina Livokas ry:n ahkerat naiset ja vähän poronaisiakin talkoili Livon koululla pottuteatterissa ja lihan keitossa keski- viikkona talkoot jatkui. Kuljetuksen kokemuksella ja hyvin hoi- tanut Antti Malinen kuljetti keitokset ja tykötarpeet Susisuolle. Keitto oli todella hyvää ja sitä oli riittävästi ja vähän ylikin. Raaka-aineista sen verran, että Livon Paliskunta lahjoitti keit- toon tarvittavat lihat ja perunat Hannu Nissi. Muut tarvikkeet ja lisukkeet Livokas ry:ltä.

Järjestelyt olivat kyllä ihan hyvin onnistuneet ja opasteetkin oli oikein laitettu, sillä kukaan ei ollut eksynyt välille. Hyvä Pertun Jorma!

Tämän tekstin vääntäjänä, (Niemen Eeron avustuksella), haluan kiittää Raili-emäntää, poromiehiä, Livokkaan naisia ja miehiä, sekä kaikkia talkoisiin osallistuneita hyvästä yhteistyöstä. Ja erityiskiitokset Päiville ja Eerolle mukavasta ylläristä!

Leila Saarijärvi

P.S. Samoissa merkeissä vuoden kuluttua, kenties uusin yllärein...!!

Antti Henrik Rytinki (Kuva: Leila Saarijärvi)

Kesävieraana pirttiseuroissa Livolla

Livon kylästä olimme kyllä kuulleet paljon puhuttavan, ja kävimme jopa kylässä Livolla Pudasjärven suviseurojen aikaan. Itse olin Oulaisten kaupungin kylävastaavana paikalla, kun Livolaiset palkittiin Pohjois-Pohjanmaan vuoden kylänä 2003 kunnallispäivillä Oulussa. Mutta sittenkin, oli mielenkiintoinen kokemus olla perheeni kanssa aidoissa "pirttiseuroissa" Vanha-Pertun talossa kesäkuun 5. päivänä 2004.

Vanha-Perttula (Kuva: Asko Lepsu)

Kaisu Niemelä puuhakkaana opettajana oli päättänyt järjestää seurat omistamassaan Vanha-Pertun talossa. Talo on rakennettu jo vuonna 1922, mutta sitä on pidetty hyvin, vanhaa perinnettä kunnioittaen. Kaisu on opettajana Oulaisissa ja hän houkutteli meitä seuroihin Livolle. Kesäkuun ensimmäinen viikonloppu sopi suunnitelmiimme hyvin. Kaunis kylä ja upea vanha talo kutsuivat seuravieraita kesäisenä lauantai-iltana seuroihin.

Seuroissa puhui Lauri Koivukangas ja Kaisun määräyksestä minä toimin seuraisäntänä. Oulaisista oli vieraana myös Aili ja Asko Lepsu. Asko toimi virallisena seurakuvaajana. Paikalle saapui seuraväkeä yhteensä 45 henkilöä, pirtti täyteen. Tunnelma oli ihastuttava, virret ja laulut laulettiin ilman säästystä kuin ennen vanhaan. Miellyttävää oli jututtaa vanhinta seuravierasta Aino Perttua, joka oli viime joulukuussa täyttänyt jo kunnioitettavat 97 vuotta. Pudasjärven vanhimman ajatus ja puhe kulkivat kuin nuorilla konsanaan. Hänen toivomuksestaan laulettiin monta Siionin laulua. Uskon, että hänelle Vanha-Pertun talo on rakas, ja aidot pirttiseurat lämmittivät niin hänen kuin meidän muidenkin seuravieraiden mieliä.

Seuravieraita (Kuva: Asko Lepsu)

Illalla myöhemmin tutustuin mm. Jarmo Puhakkaan ja kävimme poikieni kanssa katsomassa upeaa Livojokea. Sunnuntaina tutustuimme Livon monipuoliseen supermarkettiin ja samalla Livokas ry:n toimintaan. Puhakan Jarmon vaimo esitteli meille Livon kyläyhdistyksen vilkasta ja monipuolista toimintaa.

Tulin vakuuttuneeksi siitä, että oikea kylä oli valittu Pohjois-Pohjanmaan vuoden kyläksi vuonna 2003. Livon kaunis kylä ja miellyttävät asukkaat tarjoavat varmasti jatkossakin vieraanvaraisuuttaan monelle kylään tulevalle. Kyläyhdistyksen aktiivinen toiminta ihastutti minua ja toivon, että kyläaktiivit jaksavat edelleenkin kehittää omaa kaunista kyläänsä. Perheeni haluaa kiittää

Niemelän Kaisua ja Perttulan Aaroa sekä kaikkia muita, jotka piditte meistä hyvää huolta. Uskon, että Livon kylällä on edessä valoisa tulevaisuus.

Kesäterveisin

**Keijo Pylväs,
maaseutusihdeeri Oulainen**

Livon kesähartaus

Kesän alku taas koitti ja vietimme perinteisesti alkukesän hartautta Livon koululla. Tuiskun Jaakko ja Piiraisen Keijo tulivat meille koululle hartauden pitoon. Jaakolle tämä oli Livon koululla viimeinen vierailu hänen muutettuaan täältä pois. Keijo varmaan tulee vierailulle vielä myöhemminkin.

Kokoonnuimme kohtuullisen suurella porukalla tähän alkukesän juhlaan, lauloimme tosi komeasti, onhan meillä Livolla monta hyvää laulajaa.

Jaakko puhui meille kivisydämmestä ja kuinka voisimme sulattaa sen ja välittää läheisistä ja rakastaa toisiamme, ottaa huomioon perheensä, ystävät ja naapurit jos on paha olla. Se antaa niin lapsille kuin aikuisille turvallisen olon ja olla syy minkä takia elää ja olla onnellinen. Rakkaus ja välittäminen tekee sen arkipäivän elämänkin mukavaksi.

Lopuksi kahvitelimme ja seurustelimme vielä yhdessä. Muistimme myös meidän vieraita Livokas lippiksillä näin kesän kynnyksellä.

Lämmintä kesän jatkoa ja kerätkäämme taas voimia eteenpäin!

Ulla

P.S. Keijo lupasi tulla meille virsilauluillan pitoon syksymmällä... kun syyskiireet vähän rauhoittuu.

Äitienpäivä 2003

Toukokuun 9. juhlimme äitienpäivää Livon koululla. Tervetuloitovotusten kera saimme kauniit ruusut ja sen jälkeen istuimme pöytiin nauttimaan musiikista ja muusta ohjelmasta. Kyläpäällikkö piti puheen ja lausui runon, Jukka soitti pianoa, laulua esittivät mieskuoro ja Anna-Kaisa ja Anni-Inkeri. Lauloimme yhdessäkin monta mukavaa laulua. Ohjelman jälkeen nautimme täytekakkukahveista ja yhdessäolosta. Tunnelma oli kiireetön ja leppoisa.

Lämpimät kiitokset kaikille juhlan järjestämisessä mukana olleille.

Livon maa- ja kotitalousnaiset

Kesä alkaa olla siinä vaiheessa että alamme kerätä kesän satoa talteen. Kallistumme hiljalleen kohti syksyä.

Maatalousnaiset ovat touhunneet taas entiseen malliin. Keväällä olimme halkotalkoissa Virkkulan Raunille ja Osmolle. Samoin Aintion Irjalle kävimme latomassa halkoja.

Kesällä oli lentopalloturnaus, jonka naiset ottivat huolekseen ruokkia näitä meidän komeita lentopallopoikia ja tyttöjä. Pojat olivat tulleet suurella joukolla pelaamaan Livolle. Suunnittelimme ja kyselimme Kokko Timpalta mitä toiveita meille naisille olisi ruuasta ja muusta ohjelmasta. Yhdessä mietittyämme Timon ja naisten kanssa pääsimme kaikissa asioissa yksimielisyyteen. Ruoka oli edelliskesänä ollut poikien mieleen, joten keitimme taas lohisopan, olihan meillä toki makkaraa ja muuta tarjottavaa. Kiitokset ja tervetuloa taas kaikille pelaamaan suurella joukolla!

Halkotalkoot Aintiassa.
(Kuva: Maila Uusi-Illikainen)

Livon maa- ja kotitalousnaiset
(Kuva: Maila Uusi-Illikainen)

Livon kesäpäivät myös laitoimme naisten kanssa. Vieraita oli taas tullut läheltä ja kaukaa viettämään Livon vuodenvuorokautta juhlaa ja nauttimaan kesäpäivistä. Monenlaiset ohjelmat viihdyttivät vieraitamme yhdessä olon merkeissä. Kiitokset vielä Helville ja Lassille mukavasta näytelmätuokiosta. Yksi meidän vanhimpia maatalousnaisia nukkui, nyt kauneimpana kesäpäivänä pois, Kokon Hilda. Olemme vierailleet Hildan luona käsityöiltoja aina silloin tällöin pitämässä. Ovat olleet Hildalle mieleisiä meidän vierailut.

Syksyllä aloitamme käsityöillat ja kiertelemme entiseen malliin. Olemme toivoneet Ronkaisen Ritvalta sienikurssia ja toivottavasti tänä syksynä saamme lopultakin sen. Sehän riippuu, tuleeko sieniä sopivaan aikaan kurssia varten.

Tulkaahan taas mukaan miettimään mitä mukavaa teemme yhdessä. Siinä kuluu aina leppoisasti yksi ilta viikossa.

Kyläpäivät aloittaa myös toimintansa nyt syksyllä Ranuan Sarin johdolla. Maa- ja kotitalousnaiset laittaa ruuan kuten ennenkin. Kaikki vauvasta – vaariin tervetuloa mukaan kyläpäiville.

Olemme laittaneet astioista luettelon ja hinnaston, jotta saisitte tutustua mitä astioita meillä on, jos tarvitsette lainaan. Liinoja on jonkin verran myös.

Vuokra-astioista voitte soittaa:

Pirjo Tuovila 040 - 7392447

Terttu Juntti 0400 - 206736

Ulla Salmela 040 - 5261897

Lämpimiä syksyn odotuspäiviä Teille kaikille Livon Maa- ja Kotitalousnaisten puolesta!

Ulla Salmela

Livon Superviikonlopussa:

Lauantaina lentopalloa ja lohisoppaa sekä tapaamisia!

Sunnuntaina juhlittiin vuoden kylää!

Tätä aloittaessani olen selkä seinää vasten. Huomiseksi olen nimittäin luvannut viedä **Livon** hermokeskukseen **Pertun Minnalle** juttuni heinäkuun toisen viikonlopun tapahtumista Livon koulun maisemissa. No, näitähän voisi tietysti runoilla yötäkin myöten, mutta kun ehdin sopia **Törmäsen Anni-Inkerin** kanssa leikkuusaliin menosta huomenaamuksi! Vielä kun kesäinen hellepäivä alkaa painua pötkölleen niin en takaa tulosta tämän möllärin suhteen!!!

Varmaan painostani osa jää sinne **Ylitimon** lattialle aika kivuttomasti; saksien sivalltellessa ylimääräisiä osia veke raihmaisesta kehostani. I hope so! Leikki leikkinä ja peppu pois tyynyltä; käytän ehtana livolaisena mielelläni livolaisten palveluja. Kun arpaonni oli myötämielinen Livon sunnuntain tapahtumassa suhteeni, sai monivuotinen haaveeni tulla todeksi. (Voitin hierontalahjakortin!) Olen nimittäin kuullut että Livolla vierailee todella kovanluokan hieroja määrätyin väliajoin. Vielä kun hänellä on livolaiset sukujuuret niin mielenkiintohan senkun kohenee!!! Hierojalla olen käynyt viimeksi vuosia ja kiloja sitten kun treenailin maratoneja varten, mutta **Anne:** Here i come!!!

Livon "superviikonloppuhan" koki synnytyspolttonsa vuosia sitten vanhojen(?) livolaisten tapaamisella. Kyläseura **Livokas** järjesti sittemmin lähes nykyisen kaltaisen kyläpäivän heinäkuun toisena lauantaina. Kun keräsin kaiken rohkeuteni ja ehdotin lentopallon kyläsarjan tuomista sinne minne se kuuluukin; eli-kä Livolle, päädyttiin siihen että kylätapahtuman yhteydessä ratkotaan myös kylien välinen lentopalloheruus.

Tästä sitten paisui kaksipäiväinen tapahtuma kun päätettiin että lauantai on se lentispäivä ja sapattina tempastaan ykköset niskaan ja tullaan vähän virallisempaan juhlaan. Mielestäni tämä nykyinen tapahtuma ansaitsee nimen **superviikonloppu!!!**

Muistan elävästi kun aloin silloin alkutaipaleella markkinoimaan lentopallon kyläsarjaa Livonkylällä. Erittäin yleinen tuomio muilla kuin livolaisilla oli se että sinne tulee kolme tai korkeintaan neljä joukkuetta! Nyt mukana oli kahdeksan joukkuetta ja muutama siinä liipasimella oleva porukka, joka ei ihan saanut orkesteriaan kasaan, mutta on luvannut yrittää vuoden päästä uusiksi. Silloin tavoitteena on kaksinumeroinen luku! Se näistä!

Tämän vuotiseen kyläsarjaan ilmoittautui siis kahdeksan joukkuetta, joista kaksi todettiin tarkkojen analyysien jälkeen naisten sarjaan kuuluviksi. Tällä kertaa **Livon naiset** ryhdistäytyivät vuodentakaisista moitteistani ja saapuivat areenalle erittäin varmoin askelin. Aamun sadekin häipyi sopivasti kun taistelut Hempan pytyistä käynnistyivät **Timpan tyttöjen** nimellä pelanneiden PuU:n C.tytöistä koostuneiden neitokaisten kanssa. Kiistan ratkaisuksi sovimme pelattavaksi kaksi peliä jotka molemmat pelataan kolmesta voittoerästä.

Miehet kisaava lentopalloa! (Kuva: Timo Kokko)

Kun allekirjoittaneen kyseenalaisisten oppien mukaisesti vuosikautia tätä kiehtovaa lajia opiskelleet yläastetytöt voittivat molemmat matsit 3-1 pääsi Suomen lentopalloliiton puheenjohtaja **Seppo Sammelvuo** ojentamaan pytyn tyttöjen kapteenille **Eija Kokolle**. Kun joukkueessa pelasi lisäksi **Minna ja Marika Kokko** niin ymmärtänet että **Livopoweristahan** tässäkin oli kysymys!! Kun lisäksi joukkueessa pelasi "ulkomaanvahvistuksena" **Heli; Pellonpäästä,** niin ollaanpa me livolaiset ylpeitä tästäkin joukkueesta!!!

Jääräosastolla oli jälleen etukäteen yksi porukka ylitse muiden. Tällä kertaa se ei ollutkaan Livon joukkue vaan **Team Parkkimatti Kurenalta**. Kun joukkueessa pelasi kaksi miestä suoraan SM- liigan kärkikas-tiin kuuluvasta **PerPo:sta** ei voittajasta pitänyt olla epäselvyyttä. Tämä siis etukäteen paperilla syynäilty-nä, mutta pelikentillä ne sijoitukset ratkotaan. Niinpä **Sammelvuon Jaska** ja kumppanit saivat taistel-la tosissaan kotijoukkue Livoa vastaan vieden toki molemmat erät, mutta vain äärimmäisen niukasti. Li-volta puuttui muutama tärkeä pelaaja, mutta niillä satureillahan sitä sotaa käydään jotka ovat rintamalla!!!

Lopulta kun kaikki kuusi joukkuetta olivat kohdanneet toisensa todettiin että vieraamme Oulusta elikkä **NK Caples** sijoittui kuudenneksi. He kertoivat olevansa kohteluunsa ja turnauksen järjestelyyn todella tyytyväisiä, niinpä he ovat ilonamme vuodenkin päästä! Naapurimme **Pärjänsuo** pelasi tosi mukavaa lentistä, jääden pronssista vain yhden pisteen päähän! Kun **Sarakyläkin** oli jälleen paikalla ja keräsi mu-kavasti pisteitä; huomattiin se että heillä on piste enemmän kuin Pärjänsuolla, mutta sama pistemäärä kuin Livolla!!! Näinpä sitä piti syynäillä eräsuhde Livon ja Sarakylän välillä joka vei sitten kotijoukkue Livon pronssille ja **Kortosalmen Uunon** opeilla pelanneen Sarakylän neljänneksi.

Hopeasija ratkesi **Hirvaskosken** hyväksi turnauksen viimeisessä pelissä Livoa vastaan, vieraamme vie-dessä sen yllättävän helposti 2-0 !!! Missä oli kotiyleisön kannustus? Missä oli kotiyleisö?? Mielestäni sunnuntain muutaman tunnin tapaaminen on aika lyhyt, joten miksi porukat eivät voisi tulla paikalle jo lauantaina toisiaan tapaamaan ja joukkueita kannustamaan?!! Ajatteleppa sitä !!! Lauantaina on tarjolla evästä ja kilpailuja, joten vuoden päästä aloitetaan tankkaaminen jo silloin!!!

Ruuskasen Heinon lahjoittama miesten pokaali suuntasi kulkunsa odotetusti Kurenalle; käymään vaan eikä olemaan!!! Hemppahan perheinen omistaa nykyään huvilakartanon Livon **Korpikoskelta**. Mitenkähän liene **Savonlinnan** gentlemanni pärjännyt Livon sääskien kanssa; kuuluupa vielä huokuvan !!!

Yksi äärettömän tärkeä asia mikä houkuttelee vuosi vuodelta enemmän joukkueita paikalle on **Livon maa- ja kotitalousnaiset !!!** Paitsi se että kuinka sieviä he ovat, niin lisäksi todella maukkaat ruoat he loihitivat kerta kerran jälkeen. Ei tällaista palvelua pelaajille ja yleisölle ole missään muualla paitsi Livolla!!! Kun sain henkilökohtaisia kehuja moniltakin ystäviltäni ja **Virkkulan Raunikin** kertoi todella sydäntälämmittävää tekstiä niin en voi olla kertomatta sitä että näistä me elämme!!! Lauantain sitten päätti kisatanssit talolla jossa oli kuuleman mukaan ollut runsaansorttinen osanotto. Näinpä se tästä iltatapahtumasta vuorostaan potin keräävä Livon metsästys-

ja urheiluseura jatkaa riistan arvostavaa vähentämistä jatkossakin!

Se sapattikin sitten valkeni helteisenä. Päätin jo hyvissä ajoin että tulen paikalle ei pelkästään Vuoden kylä -juhlien innoittamana, mutta senkin johdosta. Juhliin tuli jälleen "tupa täyteen". Livon kyläseuran veturi **Matti Törmänen** kertaili aluksi jämäkkään tyyliinsä tuohon merkittävään tunnus-tukseen johtaneita tapahtumia sekä itse tittelin noutofiiliksiä. Katseltiinpa niitä ihan livenäkin!

Kurttilan Paavo toi jälleen esiin sen että mikä hän on miehiään. Hän on ot-tanut veteraanimme suojelukseensa ja toipa hän jälleen kahdenkeskisissä keskusteluissa esiin mielenkiintonsa

nuorisomme urheilusta. Loistojätkä tuo Paavo!!! **Riihiahon Esko** ja **Turpeisen Alappi** improvisoivat ilmoille niin mielenkiintoisen tarinan että peräpenkissä jo seisottiin ukkovarpaiden varassa!!!

Ulos siirryttäessä, lounaan jälkeen, koitti monenmoinen kisa ja kansalaisopiston puhallinorkesterin soittaja sekä hersyvän **Similän Lassin** "tohtoroima" esitys huikeine suosioineen!!! Nuotiokahvit ja -makkarat loihti **Niemen Eero** haaremeineen! Kun kotieläinpuistokin syynättiin tuli eteen se paras matka mikä oli ennen vanhaan juoksukilpailuissa: kotimatka!!!

Lentopallon kyläsarjaan toivon vuoden päästä kovasti uusia harrastelijajoukkueita sekä molemmille päville kovasti osallistujia!!!!

Kokko Timppa

Metsästysseuran kuulumisia

Livon metsästysseura kokoontui kesäkokoukseen koululle 8.8.04 klo 12.00. Asioina sääntömääräiset ym. asiat. Puheenjohtajana toimi allekirjoittanut ja sihteerinä seuran sihteeri (Esa). Kokoukseen oli saapunut n. 30 osanottajaa, lieneekö hirviporukan kokoaminen lisännyt porukkaa, mutta hyvä näin. Kokous päätti rajoittaa metson osalta metsästyksen yhteen lintuun, metso tai koppelo, jompikumpi/jäsen.

Pienpetojen pyyntiä päätettiin tehostaa, maksamalla minkistä tapporahaa 5€/minkki, lisäksi eniten pienpetoja pyytänyt palkitaan erikseen. Kolmiolaskenta pienriistan osalta tehdään 13.8.2004 Kirsiojan kahta puolta.

Sitten päästiin hirviasioihin, joista porisi Kalle (jahtivouti). Tämän hetkisten tietojen mukaan lupamäärät lienevät viime syksyn tasolla, ehkä hie-man lisääntyen. Hirven metsästys alkaa syyskuun 25. päivä lauantaina. Porukka kasvoi viime syksystä reippaasti. Toivottavasti metsästystä riittää joulukuun puoliväliin, niin saahan me hirvimiehet vähän jalotella.

Kun me nyt aloitamme metsästyskauden, ollaan siellä varovaisia ja otetaan muut metsästäjät ja siellä muuten liikkuvat huomioon, eikä ahnehdita ampua joka siiven vilaukseen.

Muista myös:

- Seuran jäsenmaksut on syytä huolehtia ennen metsälle lähtöä.
- Pidetään myös kaikki lupapaperit metsästystä koskien mukana.
- Seuralla on myös sellaisia vuokramaita, joilla saa pyytää vain hirveä.
- Jokainen metsästäjä on velvollinen itse ottamaan selvää näistä alueista ja metsästämään vain luvallisilla alueilla.

Mukavaa ja antoisaa syksyä kaikille, olkaa varovaisia metsällä!

Alpo Turpeinen
Livo MS. puh.joht.

Kesän nuotioillat

Ensimmäinen nuotioilta oli Livon koulun laavulla kesäkuun 9. päivä. Keskiviikkoilta oli aurinkoinen ja aika kuluikin nopsasti makkaroita nauttien ja mehua ja keksejä napsien.

Oli jälleen kerran kiva viettää aikaa yhdessä kylälaisten kanssa ja kuunnella tarinoita vuosien varrelta. Pääjoukon jo lähdettyä tarinointi jatkui vielä pienemmällä porukalla hetken verran. Vanhojen luokkakavereiden muisteluksia olisi voinut kuunnella pitempäänkin.

*****

Kesän toinen nuotioilta oli Ala-Livolla Männikönmaalla heinäkuun 28. päivä. Tämä keskiviikkoilta oli hieman ensin tiikusateinen, mutta onneksi illan mittaan aurinkokin alkoi pilkistämään pilvien takaa.

Männikönmaalle päästäksemme jouduimme ylittämään Aintio-ojan. Mutta mikäpäs ojaa oli ylitellä, sillä ojan yli oli rakennettu komea silta. Itse Männikönmaan isäntä ajeli autollaan ojan ylitse. Näin hän tarjosi vanhemmalle nuotioiltaväelle sekä makkaroilta ja mehuille kyydin.

Männikönmaalla saimme ihaila hienoa mökkiä ja saunaa sekä suota lampineen. Ilta vierähtikin kuin siivillä paikkoja katsellessa ja nauttiessa Pehkolan väen tarjoamista lätytkahveista. Osa myös maisteli Livokkaan makkaroita.

Illan loppuksi keräännymme vielä kaikki yhteiskuvaan ja laulaa lurautimme muutaman laulun metsäneläinten iloksi.

Suuret kiitokset isännille ja emännille kivasta illasta!

Ikäihmisten pärjääminen haja-asutusalueilla -hanke näky Livolla

Livolaiset ikäihmiset pääsevät syksyllä kokeilemaan ikäihmisten pärjäämishankkeessa kehitettävää yksilöllistä pärjäämissuunnitelmaa. Syksyllä kyläläiset kokoontuvat jälleen kyläpäiville sekä koulutuspäivään ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen keinoja opiskelemaan. Ikäihmisten palveluista tiedottamista parantaa valmisteilla oleva ikäihmisten palveluopas.

Ikäihmisten pärjäämishanke on toiminut reilun vuoden ajan, ja edessä oleva syksy kääntää tämän hankkeen jo loppusuoralle. Paljon on tehty ja tavoitteita kohti kuljettu, mutta ennen maalia riittää vielä takomista. Tällä hetkellä kuuma kysymys on ikääntyneiden yksilöllisen selviytymismallin, eli pärjäämissuunnitelman kehittäminen siihen pisteeseen, että toimintatapaa voidaan kokeilla syksyllä livon ikäihmisten kanssa.

Yksilöllisen pärjäämissuunnitelman laatimisessa lähdetään asiakkaan voimavaroista ja vahvuuksista sekä kotona selviytymisen haasteista, joiden tukemiseksi kartoitetaan eri toimijoiden; lähiyhteisön, vapaaehtoisavun, järjestöjen ja kunnallisten palvelujen resurssit. Ikäihminen voi käyttää pärjäämissuunnitelmaa oman tulevaisuutensa suunnittelun ja itsestä huolehtimisen välineenä. Tarkoituksena on myös toimintamallin avulla selkiyttää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ikäihmisten pärjäämisen tukemisessa.

Pärjäämissuunnitelma kehitetään yhdessä ikääntyvien ja vanhustyötä tekevien työntekijöiden kanssa hyödyntäen heidän kokemuksiaan omista ja paikallisista voimavaroista sekä ehkäisevistä kotikäynneistä. Tästä esimerkkinä on livolaisista eri sukupolven edustajista koostuva suunnitteluryhmä.

Livolla vuoden 2003 lopulla suoritetusta palvelujen tarve- ja tuottamiskyselystä saatua tietoa on hyödynnetty ja tullaan hyödyntämään ikäihmisten tarvitseman avun ja palvelujen järjestämisessä sekä palveluseteliä käyttöön otettaessa vuodenvaihteen jälkeen.

Vielä tämän vuoden aikana julkaistaan ikäihmisten palveluopas, johon kootaan paikkakunnalla tarjottavia ikäihmisten käyttämiä ja heille kohdistettuja palveluja. Palveluoppaan laatimisesta vastuussa on vanhuspalvelujen työntekijöitä osana heidän jatkokoulutustaan ja hanke on mukana yhteistyössä.

Livolaisten ideoimat, hankkeen puitteissa käynnistetyt kyläpäivät ovat löytäneet paikkansa monien tapahtumien joukossa kyläläisten esimerkillisen toimeliaisuuden ansioista. Kyläpäiviä silmällä pitäen kannattaa seurata Livon tapahtumakalenteria. Tapahtumien ideointiin ja toteutukseen voivat jokainen osallistua.

Syksyllä jatkuu myös OAMK:n toteuttama ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä vanhustyö – koulutus. Koulutukseen liittyvä kylätilaisuus järjestetään Livolla marraskuussa, jonne livolaiset ovat tervetulleita. Tähän koulutuspäivään kutsutaan vuorostaan hetekyläläiset, joita livolaisten tavoin odotetaan runsain joukoin mukaan.

Voinen todeta Livon kylän asukkaineen olleen sopiva kohdekylä ja kiitoksen arvoinen yhteistyötaho hankkeessamme. Livon kylän tunnelmassa voi aistia jotain ainutlaatuista inhimillisyyttä ja horjumattomuutta.

Yhteistyöterveisin,

Sari Ranua, projektityöntekijä

Livon vanhat ovat kertoneet

Hilda Kokon kerrontaa, haastattelu 1995

Hilda: 13.11.1910 – 6.7.2004

Koulussa

Hilda on syntynyt Etilässä. Hildan isä on tullut Etilään Rojolasta. Hän on ollut metsänvartijana. Äiti on Illikaisesta (Uusi-Illikainen). Hilda aloitti koulun Illikaisen pirtissä vasta kahdeksan vuoden iässä, koska oppilaita oli niin paljon pyrkimässä. Koulu oli yksiopettajainen. Opettajana oli Hilma Pesonen. Jatkokoulussa oli opettajana Elsa Pietarila, jatkokoulua käytiin ilta-kouluna kaksi vuotta. Alakoulua ei vielä ollut silloin, ei ollut tarkkaa tietoa alkamisesta. Alakoulun tiloissa toimi keittola. Hildan aikana sai puuroa ja myöhemmin leipääkin.

Pietarilan Elsan jälkeen tuli alakouluun opettajaksi Tolosen Maritta os. Tuomi. Alakoulun ensimmäinen opettaja oli Ojala. Nurmelan Kerttu on ollut pitempään Livolla opettajana, lisäksi Nurme-la piti Yli-Livolla supistettua koulua.

Alakoululla oli niin ahdasta, ettei riittänyt pulpetteja eikä pöytiä kaikille, silti lukemista, laskemista ja kirjoittamista harjoiteltiin ahkerasti. Istuttiin pölkkyjen ja lankkujen päällä, milloin missäkin. Kerrankin oli koko rakennelma kaatunut ja Hilda loukkaantui ja koulusta piti olla pois pari päivää. Kirjoja ja vihkoja sekä kyniä ei ollut riittävästi, saman perheen lapset käyttivät yhteisiä kirjoja. Käsitöillä tehtiin mm. ristipistolünoja, esilünoja ym. pientä.

Lasten kotityöt ja leikit

Lasten piti tehdä paljon kotitöitä, mm. halkojen kanto sisälle ja navettaan. Pienempien sisarusten hoito kuului ilman muuta lapsille. Leikkeinä Hildan aikana oli mm. isolle kivelle juoksu Etilän ja koulun välillä, mäenlaskua Katiskassa ja Hamppulammella. Juoksukilpailuja oli joskus. Polkupyöriä oli kylällä muutama, mutta Hilda kertoi omistaneensa sellaisen vasta myöhemmin.

Mathantekoa

Virkkulan Matilla oli ensimmäinen auto, Chevrolet, Lybeckin Evert osti myöhemmin Oklandin. Hevoskulkuneuvojen aikaan oli Illikaisella kestikievari. Ensimmäinen linja-auto oli Kaarteen veljesten omistama, se kävi Livolla. Nevakiven sekajuna alkoi kulun säännöllisesti. Talvella linja-autojen kulku oli hankalaa lumen takia.

Hildan ensimmäinen kirkkoreissu on tehty viiden vanhana. Isän kanssa on käyty Oulussa pikkutyttönä ensimmäisen kerran ja ollut Illikaisen pirtissä yötä (kauppias Illikainen on lähtöisin Livolta Illikaisesta). Illikaisen pirtissä oli tullut seinästä vesi ja sekös pikkutyttöä oli ihmetyttänyt.

Livojoki oli melkoinen kylänjakaja, joki jakoi kylän kahtia. Kylästä joen toisella puolella olivat harvinaisia, syynä monesti oli pitkäaikaiset kelirikot. Lükkuminen talvisaikaan tapahtui suksella, hevosella sekä jalkapatikalla. Kurenalle hiihdettiin suoraan kairojen poikki, ei ollut karttoja eikä kompassia ja osattiin perulle.

Miesten ja naisten käsityöt

Lampaat kerittiin ja villat kartattiin ja kehrättiin langoiksi. Kudottiin kangaspuissa puolivillasta toimikkaana. Kankaista tehtiin pitovaateet, pöytäliinat, pyyheliinat, tyynynpäälliset ja vaaleista kudottiin alusmattoja. Lisäksi kudottiin lattiamattoja, raanuja ja saalit. Ja miehille kudottiin vaatekankaat kangaspuissa. Lampaanahoista tehtiin velttejä (nahka muokattiin pehmeäksi ja päällinen kudottiin puolivillasta).

Täkit tehtiin myös itse. Vanua ostettiin ja täkki tehtiin täkkikehikossa. Aapon Aili oli Livolla täkkimestari. Pyhä- ja arkivaatteet olivat erikseen. Kankaitten värjäämistä harrastettiin myös, värit enimmäkseen ostovärejä. Myöhemmin kulkukauppiailta sai ostaa valmiita kankaita ja vaatteita. Kotitekoisilla kangaspuilla kudottiin toimikasta kaksivartisilla ja nelinütsillä.

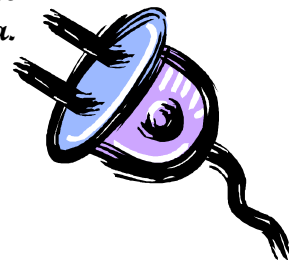
Miesten käsityöihin kuuluivat ruokailuvälineiden ja astioiden tekoa, rekien tekoa ja korjaamista, päreistä koreja, veneitä, ruumisarkkuja. Etilän ukko teki myyntiin ruumisarkkuja. Kenkien suutarointi kuului melkein jokaiselle isännälle.

Sota-aika

Sota-aikana kiskottiin petäjää, jota orsilla kuivattiin, murskattiin ja pantiin rieskan sekaan (1918). Talvisodan aikana Hilda on ollut ottamassa vastaan evakkoja joille keitettiin ruokaa ja annettiin asuntoja. Yöt piti päiväystää puhelinta. Päivät tehtiin monenlaisia hommia, mm. hoidettiin evakkojen karjaa.

Evakkoon Livolaiset eivät kerinneet lähteä, joen takana käytiin yötä. Lehmät vietiin jokivarteen vähän püloon, muuta ei ehditty kun saksalaiset tulivat. Saksalaiset menivät suvosti Livonkylän ohitse. kun Saviojankin sillan räjäyttivät, olivat käskeneet ottamaan ikkunat pois, etteivät mene rikki. Maidosta-kin he maksoivat. Puhelinkeskuksen saksalaiset olisivat halunneet eliminoida, mutta sitä ei Etilässä enää ollut. Seuraavana yönä tulivat suomalaiset. Sota-aikana piti laittaa Molotoffi-verhot, kun viholliskoneet oli tulossa. Naava-Aukusti oli kehittänyt tuulimyllyn talonsa katolle, joka kehitti sähköä ja latsi akkuja, joita isännät tarvitsivat radion kuunteluun. Varsinkin sotauutiset olivat tärkeitä. Oli hyvä että kylällä oli oma laturi, ettei tarvinnut lähteä Kuranalle lataamaan. Tuulimylly antoi myös vähän valoa, riippuen tuulen voimasta. Tuulimyllyn lisäksi Naava-Aate keksi rakentaa radion, jota ahkerasti kuunneltiin mm. Markus-sedän satutuntia.

Ensimmäiset sähköt tulivat Livolle 1950- luvun alussa.

Juhlapyhät

Pääsiäisen vietosta, ruokailun ym. suhteen Hilda ei muista mitään erityistä. Hildan lapsuudessa joulusta puhuttiin, mutta ruokailu ei ollut pääasia. Ensimmäisiä koulun joulujuhlia hän ei muista, mutta yksi tapaus on muistissa, kun ensimmäisillä joulukuusella joulujuhlilla sai ensimmäisen joululahjan velipojilta, se oli peltilipas, jossa oli anis -karamellia.

Äitienpäiväjuhlia järjestettiin joka kevät. Koko koulu koristeltiin juhlavaksi puolukan varsista ja paperikukista. Ensimmäinen äitienpäiväjuhla oli 1923 tai 1924. Äitienpäiväjuhlan järjestelystä vastasivat opettajat, koululaiset ja kylän nuoriso. Äideille tehtiin kukat rintaan papereista ja puolukan lehdistä, joilla myös koristeltiin koko koulu.

Nuorison vappua juhlittiin vapunpäivän vastaisena yönä puolenyön jälkeen tuomalla kuusi Etilän porraspieleen ja laulamalla Etilän Vapulle ikkunan takana ja sitten Vappu kutsui nuorison kahville.

Perheen perustaminen

Ilkikaisen riihessä oli tanssit, Salami-Aate huuliharpulla soitti, siellä Kokon Eepi oli myös ja siitä se sitten myöhemmin alkoi. Kihlajaisia ei juhlittu, mutta vihkiminen oli romanttinen. Siihen aikaan kulki postiauto ja se oli täynnä. Postiauto ei ottanut nuoria kuulutuksille menijöitä kyytiin. Nuoret lähtivät lainapyörillä Paavolaan, siitä Selepakkaan ja sitten veneellä Hilturantaan. Rovasti Kipinä oli kalalla ja jouduttiin odottamaan. Rovasti Kipinä sanoi: ”on se kumma että kun tänne tulevat kuulutuskirjan tekoon, niin nainen on perässä, mutta kun ne täältä lähtevät se on toisinpäin”.

Kun marraskuussa menivät vihille, Nevakivessä mentiin ja taas jäätiin kirkolle ja jäitä myöten pappilaan ja taas piti odottaa. Ehti tulla pimeä, kun todistajat puuttuivat pappilasta. Viimein selvittyään kotimatkalta oli jo pimeä ja eivät osuneet viitoitetulle tielle, vaan matka kulki jokien ja nienten poikki viimein Osuuskaupan pirttiin. Siellä väki kauhistui mistä nuoripari oli kulkenut, sillä siellä oli paljon sulia paikkoja. Mutta varjelus oli matkassa.

Osa pitivät isojakin häitä. Suurimpia juhlia ei Livolla ollut ennen kuin maamiesseura aloitti toimintansa, sekä isot seurat, jotka alkoivat 1920-luvulla.

Livonkylän parantajat, tietäjät

Sormiin laitettiin kointukkoja, kun niitä särki. Verenseisauttaja on ollut Yli-Livolla, Suannon miehiä. Sana kun meni niin, verentulo pysähtyi. Pääsiäisämmistä puhuttiin, mutta Hilda ei ollut koskaan nähnyt niitä. Tolopon Muori ja Hankaan Aili olivat paarmuskoja, silmän korjaajia. Toukolainen osasi laittaa jäseniä paikoilleen. Hänkärä-Riitu, Oja-Maija, Pyörkin Saara, Tonperin Heikki, Manni-Leena, Kylymäluoma Matti ja Riitu, kulkiivat talosta taloon täissä kehräten, kartaten ja halkoja tehden.

Kylän kurssit ja neuvontatilaisuudet

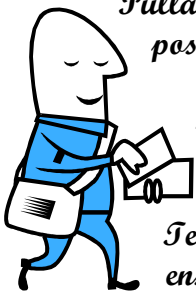
Oli mm. keittokursseja, opettajana oli mm. Lempi Aho. Lisäksi kerhoneuvojat pitivät syksyisin keittokursseja, kun lapset olivat kerhossa.

Karjanhoitokurssit oli Lybeckissä. Kudontakurssit olivat Pertussa, opettajana siellä Helli Petäjäkangas. Myöhemmin mm. Niemitalo on käynyt pitämässä kursseja.

Ensimmäinen kerhoneuvoja Livolla oli Anni Vuolle, myöhemmin Törmänen. Kerholaisten kasvattamat juurikasvit olivat sipuli, porkkana, punajuuri, myöhemmin nauris, lanttu ja peruna. Viljalajit olivat ruis, ohra, kaura sekä vehnää jonkun verran. Rieskaa leivottiin lauantaisin ja juhlapyhiksi pullaa.

Kahvia, postia ja terveydenhuoltoa

Pullaleipomot olivat Laineessa, Pertussa ja Etilässä sai myös kahvia. Etilässä kävivät postiauton matkaaajat kahvilla.

Livolla oli Pöhölän Alekski ensimmäinen postinkuljettaja suksella ja hevosella. Korvalan Kustu jatkoi postinjakoa myöhemmin. Kustulla oli postikoju hevosessa.

Terveydenhuolto pelasi, Rokottaja-Maijan turvin, mm. isorakka rokotukset olivat ensimmäisiä rokotuksia.

Nuorison kokoontumispaikat Livolla

Etilässä leikittiin erilaisia seuraleikkejä, mm. ruuskampaa, kolme nättiä poikaa, kello löi jo viisi, jota leikittiin seuraavasti: ympyrään kyykyllään, yksi kiertää ympyrän sisällä ja laulaa kello löi jo viisi... ja ympyrässä olijat matkivat. Ensisäkeistön jälkeen kun on herätelty nousevat pystyyn, leikkiä jatketaan laulun sanojen mukaan. Oltiin myös naurisvarkaisilla ja ukkokääpäsillä.

Penikkakangas, Koppelokangas ja Ruosteojan silta olivat nuorison tanssipaikkoja. Musiikista huolehti Niemen Akki kaksoviisellä ja Salami-Atte huuliharpuilla. Myöhemmin tanssittiin Mutkalassa (siellä asui Aukusti Siuruainen, koulun käsityön opettaja), täällä soittivat Jurmun Sakari ja Kokko-Matti viisiviisistä. Fanssia ja pöyrinpyörimistä.

Joka kesä mentiin heti Katiskaan pyhäaikaan, siellä keiteltiin kahvia, leikittiin, oltiin numerosilla, juostiin leskisillä ym. Syksyisin Salmelan ja Etilän pirteissä oltiin sokkosilla ja numerosilla jne ja oli hauskaa. Oltiin myös kirstusilla (hyviä kirstunvaloja olivat venäläiset ruplat) ja kivenkätöntää (kätken kiveä, sotken savea, etpäs arvaa kellä kulla kivi on, helmassa vai omassa kourassa, arvaa missä se on). Kivankätöntäessä kivenkätöntäjä oli yleisön joukossa ja arvaaja oven takana. Kellä kivi oli, se joutui kiven kätöntäksi.

Neliömaalaa, polttopalloa, kirppaa (hauven mitta) = kartulla lyötiin pallo niin kauas kun sai, mihin pallo jäi, sitä mitattiin kartulla lähtöpaikka. Joka sai eniten kartunmittoja se voitti. Konkkaa juostiin. Etilän puttaalla olevalla terwahaudalla leikittiin näkkiä, näkki seisoi keskellä terwahautaa, toiset juoksisivat ohi, mutta kenet näkki sai künni, sitä tuli näkki.

Maikki

Muistoja Livolta, osa 2

On jäänyt Livolta niin paljon rakkaita muistoja, että tekee mieli laittaa paperille niitä ylös vielä lisää.

Livolla asui osaavaa ja taitavaa väkeä. Pyhäaamuisin, kun menin Juutisen pirttiin, Jaako siellä istui pöyvän takana ja korjasi kelloja. Jaakolla oli suurennuslasi, jonka läpi hän tsiikaili kellon koneistoja ja korjasi niitä kuntoon. Ei varmaan ollut apua saanut kuin kantapään kautta. Kellot tuli vaan kuntoon ja raksuttimet kans. Livolla kulki semmonen vanha pariskunta. heitä sanottiin ”tinureiksi”. Talosta taloon he kävivät tinaamassa kuparikahvipannun pohjia. Nimiä en tiedä, keitä olivat.

Lampaita oli melkein joka talossa. Villa kerittiin isoilla kerihimillä. Meilläkin vanhaäiti karttasi ja kehräsi. Piti hän sitä minunkin kokeilla, vaikka vanhaäiti oli tarkka rukistaan. Ootin, että vanhaäiti menee syömään keittiöön, ja heti pomppasin rukille. Eihän se niin helppoa hommaa ollutkaan, lanka meni aivan sutturalle ja karttajainen veny ja vanu. Vanhaäiti tuli syömästä ja oli vihanen, että hänen kehruu on lyöty ihan sekasin. Ei muuta kun taas Perttuun pakkoon luimissa korvin.

Liikassessa oli Livon apteekki ensimmäisessä kamarissa. Kävin monesti ostamassa kotia Hota-pulvereita, Reumaton-pulvereita ja Mustia yskäntippoja. Kanervan Ruusa hoiti Livon kirjastoa, kirjastokaappi oli kanervan pirtissä. tein Aion ja Helmin kans lavun suoraan Mäkelästä Kanervaan. Latu meni kotiniemen yli, siitä laskeuvuttiin holomalle ja hiihettiin Visalan rannan kautta Kanervaan. Lainakirjoista on jäänyt mieleeni Grimmin veljesten satukirja, joka oli koottu yhteen teokseen. Oli paksu kirja, justiin sopi koululaukkuun. Kiljusten herrasväki –kirjat tuli myös luettua ym.

Koulusta ei saanut lainata kun yhen kirjan viikoksi lauantaisin. nuorisokirjoja luin paljon, mm. Iris-rukka, Ollin oppivuodet ja Tattisalmen perillinen. Olin kova lukemaan, äiti kävi yöllä aina sammuttamassa valot ja sanoi: ”Nyt nukkumaan”. Laineessa kävin lukemassa Kalevasta Ilmari Kiannon pakinat. Ne oli minusta mielenkiintoisia. Juutisen pikkupuojin vintillä oli Seura-lehtiä. Ne oli myös tarkon selattuja.

Meille kotia tuli Liitto, Pellervo, Maaseudun Tulevaisuus (jota sanottiin Huitu-Siioniksi), Siionin Lähetyslehti, Lasten Siioni, Yhteishyvä ja Koululainen. Amerikan Matti lähetti isälle Amerikasta englanninkielisiä lehtiä, eihän niitä kukaan osannut lukea.

Amerikansuomalaisilla ilmesty oma suomenkielinen lehti siirtoväen keskuudessa Michiganissa. En muista sen lehen nimeä, vaikka Elsi-täti niitä laittoi meille Suomeen luettavaksi. Elsi-täti laittoi joskus Amerikan-paketteja. Paketit oli päällystetty valkosella kankaalla ja ommeltu lujasti kiinni, etteivät matkalla aukea. Keran tuli paketissa kahvinpapuja. ne piti paahtaa hellalla ”rännärissä”. Kahvinpöönät piti vielä jauhaa kahvimyllyssä. Muistan, kun äiti keitti sitten kahvia. Juutisen Jaako oli meillä kylässä. Äiti tarjosi Jaakolle myös kahvit. Jaako kehui, että onpa hyvää. Minäkin join yhen kupillisen, eipä tuo niin erikoiselta maistunut.

Pertun aitassa oli monta tangollista leipiä orressa. Sirkan kans käytiin niitä hakemassa. Leivät oli niin rapeita ja maukkaita, että niihin tuli ihan himo. Ilman voitahi niitä saattoi pura maiskutella.

Tulin kerran koulusta kotiin. Voi oli loppunut voipytystä. Ei auttanut mun, kun ala kirnuamaan. Meillä oli puinen mäntäkirnu. Huivi piti panna päähän, ettei hiukset valu ja esiliina etteen. Ensi kerran kun kirnusin, kerma lensi pitkin keittiön lattiaa. Vaan opinpa senkin tajjon. Piti olla maltillinen. Meijeriä (separaattoria) piti myös vääntää. Meillä oli joutuisea meijeri, kurri ja kerma tuli nopeasti. Äiti kaatoi majon säiliöön ja antoi jokaiselle lapselle lämmintä maitoa mukillisen, ennen kuin meijeröinti alotettiin. Monasti, kun me-

nin Juutiseen, minut laitettiin meijeröimään. Siellä oli semmonen meijeri, että piti vääntää joutuin. Kerma tuli tippasemalla. Oli puolta hitaampi mitä mejjän meijeri.

Puintiaikana piti olla koulusta pois, olin Ainon kans ”rummunmuorina”. Takalon Antti syötti eloja. Oltiin ”väkivelekasilla” laineen kans. Laineen Heimo oli myös joskus syöttämässä. Jokaisella oli oma virka puintihommissakin, oli jyväukkoa, Lokomon käyttäjää olen hankoojaa ym.

Kun traktorit tuli kylälle, perunat nostettiin koneella. Talo talolta vuorotellen kierrettiin nokkimassa perunoita Juutisessa, Pertussa, Mäkelässä, Laineessa, Perttulassa ja Liikasessa. Puhakanharjulla en muista olleeni.

Olin kuusivuotias, kun menin ensi kerran Aintionojalle niitylle viikoksi isän ja Eskon kans. Haravan jaksoin kantaa ja selkärepuissa evästä. Juutisen niittyväki oli myös paikalla, kulettiin yhtämatkaa perätysten. Jaako johti muistaakseni letkaa. Välillä oli kaksi levähyspaikkaa, Mustikkamaassa ja Heiniojan hetteen luona. Miehet tekivät tuohilipon, josta juotiin vettä helteellä. Juutisen heinäväki jäi omalle niitypalstalle ja me jatkettiin omalle palstalle. Meillä oli pieni niitysauna, kutsuin sitä ”Tuheroksi”. Siellä yövyttiin. Voirasia piti laittaa kylmään sammalikkoon. Nuotiolla, kepin nokassa oli pata, jossa isä keitti ”jankkia”, puuroja, teetä ym. Ongin kaloja Aintionojasta. Sieltä lähti isoja ahvenia, jotka isä paistoi pannussa.

Isä ja Esko niitti ja minä haravoin. heinät kuivattiin luo’olla ja kannettiin sapilailla lattoon. Talvella isä ajoi ne hevosella pois.

Lapsuudessani oli aina touhua. Ei ollut vapaa-ajan ongelmia niin kuin nykyisillä lapsilla. Vinkuvat aina, ”ettei ole mitään tekemistä”. Meillä tekemistä riitti.

Lapsena ollessa, kuta pahempi tuiskun möyräkkä oli ja kuta pakkasempi oli, mentiin laskemaan koskentörmältä mäkeä suksilla ja kelkoilla. Meiltä oli kaikki lapset, Perttulasta Urpo, Martta, Pertti ja taisi se Marjaanakin olla sekä Laineen Betty, Asta, Saara ja Margit olla mäkirinteessä. Ei ollut siihen aikaan tytöillä sukkahousuja eikä pitkiä housuja. Äitin kutomat ”pässin pökkimät” oli jalassa. Hyvin tarkeni. Monta kertaa ei maltettu lopettaa ennen kuin Perttulan emäntä tuli ajamaan pois nukkumaan, kello lähenteli jo puoltayötä. Siinä oli ongelma, että sai vanttuut ja sukat aamuksi kuivaksi, ennen kun kouluun lähdettiin. Pirtin uunin päälle piti levitellä kuivumaan. Vanttuutkin oli usein aivan jääkalakkereissa.

Monesti, kun menin Juutiseen, Kalle sanoi: ”Jos ei piisaa, puhutellaan Liisaa”. Kyllä tympäsi ensin, vaan totuin ja ajattelin, että pitäähän sitä huumoriakin elämässä olla.

Juutisen Kalle kulki saarnamielessä pitkin pitäjää. Aina, kun Kalle tuli saarnamatkoiltaan, tuli hän seuraavana päivänä meille ja toi terveisiä sieltä, missä oli ollut puhujamatkoillaan. Lapsena ootti, että Juutiseen tulisi seurat. Juutisessa oli kaksi etteistä ulos. toisen eteisen ovet aukaistiin sitte kun seurat tuli. Papit kulki pyhäeteisen ovesta. Sillä ootin, että pääsen livahtamaan pyhäetteisen kautta Juutisen tupaan. Siellä oli hyvä kiikkutuoli, keikkasi melkein lattiaan pää, kun siinä kiikku. Muulloin en päässyt kokkeilemaan, vasta silloin kun papit oli seurapirtissä. Tupa oli ”sali”, iso kamari.

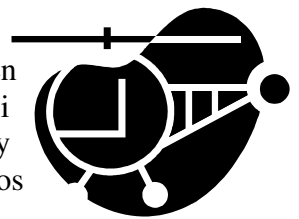
Meijjän rantteen takana oli kesänavetat. Siellä oli Juutisen, Pertun ja Mäkelän kesänavetta. Puupinon päällä istuttiin ja ootettiin, kun alkoi lehmänkellojen kalkatus kuulua jo Liikasen luota. Piti oottaa, että lehmät tuli ja laittaa ne kiinni kesänavetan parseihin. Äiti kävi sitten lypsämässä. Juutisen kesänavetan luona oli kaivo, josta lehmille vintattiin vettä. Juutisessa oli piikana Sarakylästä Sattulan Annikki. Annikki pelasi sormilla ”piiku, paalu” -peliä ja opetti minullekin sen.

Halkojen vetoa, sitä riitti myös. Rantteelta vejettiin kinoksien takaa isoa kelkkaa, jossa oli pärekori täynnä hellapuita ja puut kannettiin sisälle. Pirtin uuniin laitettiin metrisiä koivuhalkoja. Ne oli niin raskaita, etten jaksanut kuin yhden kerralla kantaa sisälle. Pino oli puojin päässä.

Olisi kait sitä Livolla niin paljon muistelemista. Se aika oli onnellista aikaa, vaikka töitä piti tehdä penskasta lähtien, ei ollut etes astiankuivauskaappia. Astiat kuivattiin hantuukilla. En ollut vielä edes koulussa, kun kuivasin astioita. Äiti oli navetoilla. Kerran minulla putosi lattialle iso pilikkumi ja särky tuusan nuuskaksi. Äiti ja isä oli saaneet pilikkumin häälahjaksi Tölöväkkeen Jenniltä Ervastista. Säikähin niin, että äiti pauhaa kun tulee navetoilta. Ja taas Perttuun pakkoon minkä hääsistä pääsee. lopulta kun uskalsin tulla kotiin, äiti ei enää pauhannutkaan, sanoi vain, että sattuuhan niitä vahinkoja, hukkuihan se ”Titanikkikin”. Asia oli sillä kuitattu.

Wäinö Raunio oli opettajana. Muistan kun lauantaina oli aina luokan yhteinen tunti. Raunio sanoi, että vielä tulee se aika, että käyvään kuussa mutkin luokan yhteisellä retkellä. Meitä nauratti semmoinen höpinä.

Livojoella, Naavalan kohdalla jäällä oli kerran helikopteri, joka suoritti yleisölennätyksiä. Isä osti piletin ja pääsin lentomatkalle. Koneessa oli Tarujärven Vihtori, joka sanoi kuljettajalle, että tee nyt sellaisia temppuja kun tällä koneella voi tehdä. Ja kone teki koukeroita, minua otti mahanpohjasta, en koskaan oo niin pelännyt kun silloin. Maasta olivat katselleet helikopterin hurjia kiemuroita. Ajattelin, että jos elävänä pääsen maahan, en ikinä astu vapaaehtoisesti helikopteriin.

Kerran lähetettiin Kotisuon takaa hakemaan vastaksia isän, Eskon, Ainon ja Helmin kans. Minä putosin pitkospuilta Kotisuohon ja painuin liejuun nappaa myöten. Isä sanoi, että palaa takaisin. Kävin uimassa Pertun puttaassa ja lähin Kovalan Hillevin luo kylään. Mentiin Kovalan vintille. Silloin näin ensimmäisen kerran pelikortit. Hillevi opetti pelaamaan ”Maijaa” pelikorteilla. En tohtinut sanoa kotona, että olen käsitellyt pelikortteja.

Kaupassa käydessä sain ostaa yhden pussin puuronkastikejauhoja. Karamellia ei ollut kaupassa. Pussin päällä oli iso leveänaamainen tytön kuva. En malttanut viedä kotia asti. Etilän kujalla piti jo pussi aukaista. Vaaleanpunaista kastikejauhoa pölähti naamoille, kun kaadoin suuhun. Olipa se hyvää. Nuolin lopuksi pussin pohjankin.

Koululla kävi lääkäriampulanssi, josta pittäin suoritettiin rokotuksia. En pelännyt yhtään, vaikka pistettiin. Aino nosti kauhian märinän kun pelkäsi rokotusta. Lääkäri nakkasi Ainon ulos ampulanssista. En muista, tuliko se rokotus Ainolle hoidetuksi.

Koulun kuusijuhlissa esiintyivät siihen aikaan Tiernapojat. Solan Seppo oli tähennyörittäjänä. Muina laulajina oli Solan Santtu, Karsikon Erkki ja Ylitalon Simppa. Pojat oli hyviä laulajia. Minun piti lukea jouluvankeliumi raamatusta jouluvirren jälkeen. Virsi oli tietenni ”Enkeli taivaan lausui näin”. Joulupullat käytiin siskoni Ainon kans leipomassa Virkkulassa. En muista, oliko muita koululaisia mukana. Tein nitsutaikin. Virkku-Aino maisteli ja kehui, että hyvää taikinahan sinä teit. Pullat jaettiin kuusijuhlissa oppilaille paperipusseissa.

Leholta käytiin poimimassa puolukat koululle oppilaiden kans. Joka oli hiljaa ja puhui vähiten marjassa sai ekapalkinnon. Sen voitti Kokon Tilda. Ei sanonut sanaakaan koko marjareissulla. Hänellehän se palkinto kuului. Kokon Rauha sai muistaakseni toisen palkinnon.

Syksyllä, kun tuomenmarjat kypsyivät, syötiin marjoja saaresta. Käytiin saaren takaa Kanervan mailtakin syömässä tuomista tuomenmarjoja. Isä tuli hevosta illastamasta iltaisin tuoden aina kellarista nauriita. Niitä hän jälttäsi meille lapsille. Oli hyvää se naurisraaste. Muistan, kun olin sairas, äiti haki kellarista hillopullon ja toi minulle hilloja kupissa. Perttulan Urpo oli sanonut Perttulan emännälle, että pitäis olla

aina sairas, silloin saisi lättyjä petiin. Keväisin kerättiin käpyjä puista Ainon ja Helmin kans. Aamuisin, kun oli mahtavat keväthanget, hiihettiin ennen koulun alkamista Kotisuon reunalla. Siellä oli kasvava metsä ja paljon käpyjä. Myötiin ne kauppaan ja saatiin sievoinen summa rahaa.

Penskana olin pienikasvuinen. Juutisen Vieno sanoi, että roiku puissa ja kerää käpyjä, kyllä kasvat. Niin teinkin ja kasvoin normaalipituiseksi. Oli mukava kiivetä korkealle männynlatvaan ja sieltä tsiikailla pitkin Kotisuota. Hanki kimalti ja oli niin rauhaisaa. Sielukin lepäsi.

Talvella vein Eskon kans mehtikanan ansoja Kotisuolle ladon luokse. Esko sai muutaman mehtikanan. Kesällä kävin katiskoilla. kerran oli mennyt piisami katiskaan. Toin koko katiskan Mäkelän pihalle. Isä otti piisamin pois katiskasta, nylki ja möi nahkan Salami-Matille.

Talvella isä ajoi puita Vastakankaasta. Eskon kans hiihettiin aina Kotiniemelle vastaan. Uiton makasiinin alla ootettiin, että isä alkoi näkyä Pirilästä päin hevosen kans. Saatiin ookata hevosen kyytissä kotia asti uiton makasiinin luota.

Olin ahkera onkimaan. Heti kun jäät lähti, piti lähteä ongelle Inkeröis-ojan suuhun. Kesäillat istun ongella Pertun puttaalla. Sain ahvenia ja särkiä, isä perkasi ja äiti paistoi kalat.

Kolmesti olen yrittänyt hukkua lapsena. Yhesti putosin Inkeröis-ojaan keväällä. Laineen Asta pelasti. Äiti oli pyykiä viruttamassa lautalta Juutisen rannassa Pertun puttaassa. Minä olin neljävuotias. Toisella kerralla olin Juutisen veneessä ja urkin lumpeenlehtiä. Olin tipahtanut veteen umpisukkeloihin. Äiti oli huomannut ja vetänyt esiliinan nauhoista ja tukasta ylös. Oli mutapohja. Vähän aikaa olin kakistellut ja lähtenyt juoksemaan kotiin. Kolmannella kerralla oltiin taas isolla hiesikolla uimassa. Opin justinsa uimaan. Arvioin matkan, että jaksan uida joen toiselle puolelle. En jaksanutkaan, vaan painun pohjaan. Laineen Asta oli taas pelastusenkelini ja veti minut matalalle. Vähän aikaa kakistelin vettä pois ja ei muuta kun uudestaan veteen pulikoimaan.

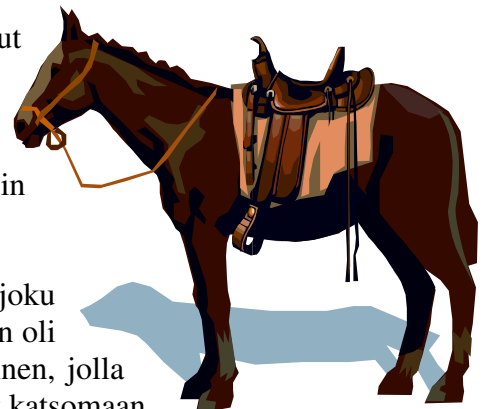
Oli syyskuuta. Isä lähti Haukiputtaalle hevosen oston. Hän oli ostanut hevosen Björnin Eerolta. Hevosen nimi oli Putte. Mukana oli paperit. Putte oli voittanut monta palkintoa ravikilpailuissa Oulussa. Esko lähti syyspimeällä isää vastaan. Savelan luona isä oli ollut tulossa kotia uuden hevosen kans. Hetihän sitä piti lähteä talliin katsomaan uutta hevosta.

Isä kertoi, että Mutkalan kankaalla on kummituksia. Yli-Livolta oli joku mies ajanut hevöskärryillä (en muista nimeä) Kurenalle päin. Hevonen oli pysähtynyt yhtä äkkiä Mutkalan kankaalla. Tien yli oli maannut nainen, jolla oli niin pitkät jalat, että ylsi tien ylitse. Mies oli säikähtänyt ja mennyt katsomaan. Ketään ei ollut tiellä. Penskana pelotti ajaa pyörällä Mutkalan kankaan yli. Eipä nuita kummituksia näkynyt.

Pimeällä kun menin kotia, pelkäsin laskeutua sillalle vanhan sahan luota. Siellä näin monesti yö-”lepakoita”. Ne oli inhottavia. Sillalla oli joskus niitä ”lepakoita”. Silloin ne oikein lentivätkin, jos oli vaaleaa vaatetta päällä.

Onpa tässä tullut kerrottua ja muisteltua lapsuudestani Livolta. Terveisiä vaan kaikille!

L.P.

Seurakunnan nuotioilta Livolla

Kurenalla sataa. Kuinkahan meidän käy, tuleekohan sinne ketään jos näin sataa. Tämmöisiä pohdimme, kun minä ja Väyrysen Marko olimme lähdössä kohti Livon nuotioiltaa. Luoja oli kuitenkin määrännyt toisin, Livolla ei satanut vaan oli oikein mukava ilma. Ihmisiä alkoi tulla ja lopuksi jännitimme jo sitä, että riittääkö meidän makkarat.

Tapanamme on ollut hieman leikityttää paikalle saapunutta väkeä, ja niin teimme nytkin. Ensiksi kaikki kahteen joukkueeseen ja saappaanheittopaikalle. Saapasta ei heitetty pitkälle, vaan kaksi naruista tehtyä ympyrää oli laitettu maahan. Jos osui lähimpään ympyrään sai 2 pistettä ja jos kauempanaan sai 5 pistettä. Joukkueet olivat tasaväkisiä. Kuitenkin yrityksistä huolimatta kauimpana olevaan ympyrään ei kukaan saanut. Paitsi sitten kun viralliset heitot oli heitetty, musta Nokialainen lensi erään naisihmisen heitosta keskelle ympyrää. No ei tällä vielä makkaraita ansaittu.

Marko Väyrynen
(Kuva: Ulla Salmela)

Seuraavaksi olikin kaikista paras laji, eli tikanheitto. Tässä lajissa ei juurikaan harjoittelu auttanut. Piti kääntyä selin tikkatauluun ja vielä kurkistaa jalkojenvälistä ja sieltä heittää. Aika hyviä suorituksia oli. Mutta jotenkin se vääristää tuota etäisyyttä, kun pää alaspäin katselee. Kuljetimme vielä sormien välissä tulitikkuaskia ja sitten päätimme, että eiköhän ole kiusattu tarpeeksi. Eikun makkaranpaistoon ja laulelemaan nuotiolauluja. Saku sammakko raikui niin pienten kuin isompienkin suusta.

Makkarat riittivät ja ilta läheni loppuaan. Markolla oli vielä yksi tarina kerrottavana, mutta se vaatikin Livolaisten apua. Eli Markolla oli valmis tarina, josta puuttui adjektiivit. Niitä kaikki huutelivat ja Marko kirjoitti tyhjiin kohtiin puuttuvat sanat. Lopuksi oli iltahartaus ja tarinan luku. Tarinasta tuli aika hauska, joten kirjoitan sen tähän loppuun. Alleviivaan ne sanat jotka te itse keksitte.

Nuotioillan väkeä (Kuva: Ulla Salmela)

Pudasjärven kiemuraisen kaupungin hauskan Livon ilkeät asukkaat tulivat uteliaan seurakunnan pitämään rumaan nuotioiltaan. Katala Riina ja keltainen Marko olivat suunnitelleet pippurista ohjelmaa kauhealle nuotioväelle. Ohjelmassa oli fantastista köydenvetoa ja pölyää saappaanheittoa. Yleviin kisailuihin kauniit osallistujat seisovivat esimerkillisen rehellisissä riveissä ennen kisailuja ja kilpailujen jälkeen istuivat kieroilla penkeillä lauleskellen vihreitä lauluja. Homeisen illan päätteeksi pidettiin mauton hartaus. Lihava nuotioiltaporerukka, kekseliäs Riina ja reipas Marko lähtivät illan päätteeksi tyytyväisinä punaisiin koteihinsa. Nähdään ensi vuonna!

Riina Moilanen

LIVOKKAAN KARVAISET KESÄASUKIT

Livon koululla on ollut kesällä 2004 lasten ja aikuisten ilona kesäeläimiä. Eläimet ovatkin tuottaneet suurta iloa katsojilleen ja kesän mittaan eläinaitauksille on muodostunut suorastaan polut. Linnut eli kaksi kanaa ja kukko sekä kaksi hanhea ovat Livokkaan hankkimia. Kaksi lammasta ovat vain kesävieraita ja palaavat syksyllä kotiinsa Ruuhensuolle isäntänsä Tynin Jarin hoiviin. Lampaiden korvamerkeistä ovat numerot jo tiukasti otettu talteen, sillä samat ihanat eläimet halutaan ensi kesänäkin Livolle aitaustaan siistimään.

Välillä eläimet ovat tuottaneet myös ilon lisäksi huolta, ainakin huolitsijoilleen. Kaikenlaista kesän aikana on kerinnyt sattua. Yksi parhaimmista sattumista tapahtui Pertun Seijalle, joka oli Nikon kanssa eräänä iltana katselemassa eläimiä. He olivat huomanneet, että kana-aitauksessa oli kissankokoinen ketunpoikanen, joka kanteli kanojen ruokakuppia suussa. Alavainion Vesku sitten hälytettiin apuun ja Vesku poistikin kanojen kopin taakse piiloon menneen ketunpojan niskavilloista aitauksesta ulos. Onneksi kettu oli vasta lapsonen, eikä ymmärtänyt mitä ketut kanoille ruukaavat tavallisesti tehdä.

Venla, Viivi ja Veeti

Tipi ja Tipsu pienenä

Itselleni kaikista suurinta huolta on tuottanut toinen hanhista. Eräänä perjantai-iltana koululla touhutessani menin välillä katsomaan, että mitä sitä elukoille kuuluu. Toinen hanhi oli sairas. Se päästeli aivan vetelää ripulikkakkaa ja hoiperteli niin kuin olisi ollut juovuksissa. Siinä kelasin vähän aikaa, että mitä teen ja päätin soittaa Katille. Kati kertoi, että koululla oli edellisenä päivänä ollut kyykäärme ja aloimmekin pelkäämään, että käärme hanhea on pistänyt. Seuraavaksi soitin kotiin ja pyysin tuomaan kyypakkauksen. Siellä me sitten kauniina

kesäisenä iltana leikimme Irma-äidin ja Markon kanssa lääkäriä ja sairaanhoitajia. Marko otti hanhen syliin, Irma-äiti piti lääkekiphoa kädessä ja minä ammensin vimmatusti päätä kääntelevälle hanhelle lusikalla veteen liotettua kyypakkausta suuhun. Yöllä Katin tarkastaessa tilanteen, hanhi oli jo ihan kunnossa. Kai sitä lääkettä siis edes hieman otuksen suuhunkin sitten meni.

Meidän kauniit ”joutsenet”

Leenu ja Liinu

Myös kaikkea muuta pientä on ollut. Liinun rupista korvaa on pitänyt puhdistaa ja Leenun kutittavaa silmää. Välillä myös jouduimme evakuoimaan hanhet vedestä, sillä elokuun alun kova ukkosmyrsky nosti vettä niin kovasti, että hanhiraukoilla ei ollut kovaa maata ollenkaan. Katikin joutui syöttämään hanhet pitämällä ruokakuppia kädessään. Hanhien evakuointi kanojen häkkiin vajaaksi viikoksi pistelikin kukkoa suunnattomasti kaaliin, sillä aitauksen herruus oli sen ajan kukolta pois. Hanhet nääs pitävät aika tomerasti kukkollekin jöötä. Myös tällä hetkellä hanhien tilanne on hieman huono, sillä pitkään jatkuneet sateet ovat nostaneet taas veden pintaa runsaasti. Saattaa lähellä

olla taas uusi evakuointi, sillä pian hanhien ruokintamatkalla kumpparin varret ryyppäävät taas vettä.

Vaikka elukoista on ollut siis huoltakin, niin helppo ainakin minun on ollut olla, sillä olen tiennyt, että kioskillä on niin tomerat tytöt, että ne varmasti eläimetkin hyvin hoitaa muiden hommiensa ohella. Kiitos siis erityisesti Kati ja Helinä sekä tonnitytöt: Minna, Paula, Miia ja Susanna! Myös Alavainion Veskulle suuret kiitokset, sillä ilman Veskun apua elukoiden pito ja niistä huolehtiminen olisi ollut paljon hankalampaa. Suuret kiitokset myös kaikille niille, jotka olivat keväällä aitatalkoissa.

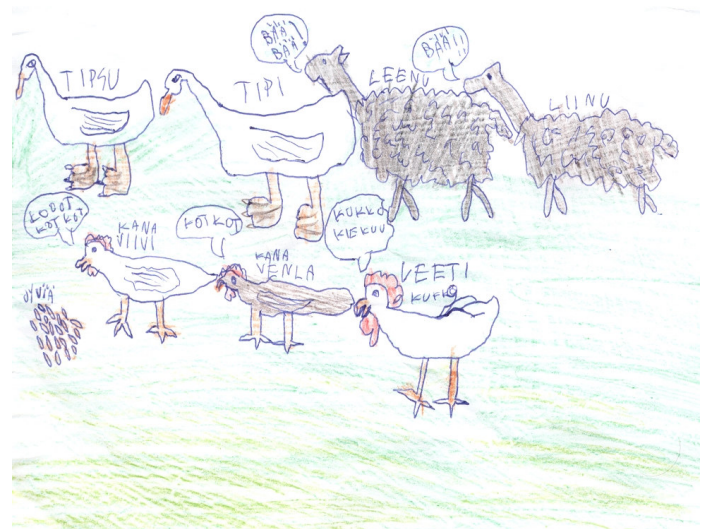

Aitataloomiehet Teijo ja Vesa

Elukoiden yksi varaemo Minna

*****

TERVE. MINÄ ASUN LIVOLLA. OLEN POLKENUT SISKONI KANSSA MONESTI LIVON KOULULLE KATSOMAAN ELÄIMIÄ JA OSTAMAAN HERKKUJA. NE ELÄIMET OVAT IHANIA, OLEN SYÖTTÄNYT TIPILLE JA TIPSULLE NÄKKILEIPÄÄ. HANHET ÄÄNTÄÄ IHANASTI, TIPI ON POIKAHANHI JA TIPSU ON TYTTÖHANHI. LEENU ON ISOMPI LAMMAS JA LIINU PIENEMPI LAMMAS. TOINEN KANA ON VENLA JA TOINEN VIIVI, LISÄKSI KUKKO ON VEETI.

T: VILJA-ELINA TÖRMÄNEN 7V. LIVOLTA

HUOMIO, HUOMIO!

KAKSI JOKA PÄIVÄ MUNIVAA KANAA JA TOMERA, KANOISTAAN HUOLTA PITÄVÄ KUKKO ETSIVÄT KOTIA TALVEKSI,

SEKÄ

KAKSI KAUNISTA JA VIENOSTI ÄÄNTELEVÄÄ HANHEA ETSII MYÖS KOTIA TALVEKSI.

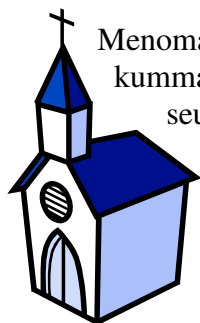
YHTEYDENOTOT VARAEMO MINNALLE

Rauhanyhdistyksen kuulumisia

Kesäaika on ollut melkoisen vilkasta toiminta-aikaa. Heti, kun Niemelän Kaisu pääsi kesälomalle Oulaisista, niin saatiin kokoontua Vanha-Perttulan kesäseuroihin. Kesäseurojen mukavasta tunnelmasta kertoo myös Oulaisista saapuneiden kesävieraiden kertomus sivulla 9 tässä lehdessä.

* * *

Kesäretki tehtiin sunnuntaina 20.6. Simoon, Kuivaniemelle ja Yli-Iihin. Alunperin oli ajateltu mennä sunnuntaiamun jumalanpalvelukseen Kuivaniemen kirkkoon, mutta kun siellä oli siirretty jumalanpalvelus illalle, niin ajelimme pikkuisen eteenpäin Perämeren rantaan ja saavuimme Simoon. Siellä olivatkin alkamassa Simon rauhanyhdistyksen kesäseurat, ja saimme osallistua sen avajaisjumalanpalvelukseen Seppo Lohen palvellessa.

Menomatalla taisi melkein kaikista tuntua, ettei sieltäpäin tunneta paljoakaan ihmisiä, vaan kummasti löytyi yhteistä muisteltavaa ja keskusteltavaa yhdellä jos toisellakin paikallisten seuravieraiden kanssa.

Jumalanpalveluksen jälkeen jatkoimme matkaa Kuivaniemelle. Hankkiuduimme merenrantaan katsomaan tuulimyllypuistoa ja paistamaan lounaaksi makkarat. Löysimmeikin oikein hyvän eväspaikan ja saimme seurata pienten ja pikkuisen suurempienkin alusten saapumista mereltä ja sinne taas lähtemistä.

Kuivaniemen ja Simon rajaseutua oli seuraavat matkakohteemme: Jääkärietappitalo ja Jääkärimaja. Matkaoppaaksemme Hyryn kylältä nousseet Alpo Hyry ja rouvansa tiesivät kertoa meille aikalaistenkin kertomaa Suomen sodan alkuhetkistä näillä mailla ja jääkäreiden vaarallisestakin tiestä Saksan sotaoppiin.

Paluumatkalla meille tulikin sitten jo kiire ehtiä Yli-Iin Kierikkiin. Liian kiireellä jouduimme juoksemaan näyttelyt läpi, ja monilla mahtoi jäädä vielä halu tulla toisella kertaa paremmalla ajalla tutustumaan historiallisiin kaivauksiin, joita Iijokivarressa on suoritettu.

* * *

Kesäseurat pidettiin Livon koululla heinäkuun kolmantena viikonloppuna. Seurat alkoivat lauantaina klo 18, ja väkeä oli mukavasti koolla. Illaksi varatut 80 makkaraa riittivät juuri sopivasti seuraväelle.

Sunnuntaina oli sekä päiväseurat että iltaseurat. Palvelusvuorossa olivat tänä kesänä Erkki Alasaarela Oulunsalosta ja Ali Viinikka Lumijoelta. Jumala sai jälleen jakaa sanastaan murusia jokaisen sanankuulijan tarpeeksi.

* * *

Vielä toivottiin Ranuan maakunnallisiin seuroihin yhteiskuljetusta, kun Aaro oli kerran vielä tarpeeksi nuori ajamaan linja-autoa. Ja muutenkin yhteiskuljetus on tuntunut käytännölliseltä ja mukavalta ratkaisulta näin lähellä pidettävien seurojen saavuttamiseksi. Läksimme siis 8.30 Livon koululta alavirtaan 1.8.2004. Mökin Eila pääsi oppaan paikalle, ja niin kaikki 21 istumapaikkaa pikkubussissa tulivat täyteen.

Näin kylmäksi kesäksi yllättävästi tämäkin retkipäivä oli helteinen. Päivän aikana ehdittiin kuunnella seurapuheita sekä tavata tuttuja. Seurojen päätyttyä ajettiin Petäjän tilan kautta kotimaisemiin.

Anni-Inkeri

Teorioita ihmisistä

Jo jonkin aikaa olen naureskellut kuulemalleni hauskalle teorialle ihmisistä, yllättävän osuvalle sellaiselle. Sen mukaan ihmiset ovat sen tyyppisiä kuin mitä on asuinseutunsakin. Pohjanmaalla asuu suoria ihmisiä. Kertovat suoraan täryttäen mielipiteensä ja asiansa. Mäkisessä ja järvisessä Savossa ihmiset ovat yhtä mutkikkaita kuin tiensä, viekkaita, mutta huumorintajuisia. Lapin tuntureiden, erämaiden ja pitkien välimatkojen ihmiset ovat juroja, yhtä aitoja ja karuja kuin on luontonsakin.

Minusta teoria on oikeastaan melko osuva lajitellessaan ihmistyyppiä maaperän mukaan. Se nimittäin on yllättävän raamatullinen teoria. Tutussa kylväjävertauksessa Jeesus jakaa ihmiset erilaisiin tyyppihin sen mukaan miten heille käy Jumalan Sanan suhteen. Jeesus esitti vertauksen siitä, että millainen maaperä, sellainen on ihminen suhteessa uskoon. "Mies lähti kylvämään siementä. Kun hän kylvi, osa siemenestä putosi tien laidan. Siinä jyvät tallautuivat, ja taivaan linnut söivät ne. Osa putosi kalliolle ja lähti kasvuun, mutta orat kuivettuivat, koska eivät saaneet maasta kosteutta. Osa putosi keskelle ohdakkeita, ja kun oras kasvoi, kasvoivat ohdakkeetkin ja tukahduttivat sen. Mutta osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja tuotti satakertaisen sadon."

Jeesus esitti meille tutun kylväjävertauksen. Jos tuota teoriaa ihmistyypeistä sovelletaan tämän päivän evankeliumiin, löydämme sieltä neljä erilaista ihmistyyppiä. Ensimmäistä ihmistyyppiä voisi kutsua maaperänsä mukaan "tienlaita – tyypeiksi". Jeesuksen mukaan sellaiset kristityt kuulevat evankeliumia, mutta siemen ei lennä hyvää maahan vaan jää tien laidan. Tienlaidassa uskon siemen ei pääse kasvamaan. Tällainen "tienlaita-tyyppi" voisi tänä päivänä olla esimerkiksi ihminen, joka on tullut kuulemaan Jumalan Sanaa, mutta ei ymmärrä kuulemaansa, siemen lentää ohi tien laidan.

Toinen ihmistyyppi, jonka Jeesus määrittelee, ovat "kallio-ihmiset". He ovat ihmisiä, jotka kuulevat Jumalan Sanan, mutta joiden sydän on kuin kallio, niin kova ettei sinne pysty Jumalan rakkaus. Usein me suomalaiset miehet olemme tällaisia tyyppiä. Olemme tai ainakin yritämme olla tällaisia koviksia, jotka ei puhu eikä pussaa. Usein sydänkin on silloin kallioinen, niin ettei hyvä sana sinne tartu. "Kallio-ihmisillä" sydän on kuin routaista jätää, kylmää ja kovaa. Sellaiseen sydämeen rakkauden on vaikea pesiä. Ensin on kova maa pehmitettävä ja sulatettava, tehtävä kylvötyölle ihanteelliseksi. "Kallio-ihmisillä" ei ole juuria, joihin usko voisi tarttua. Sellaisia on tänä päivänä paljon. Kun suvussa tai perheessä on vieraannuttu kristillisestä uskosta, evankeliumi ei löydäkään yhtymäkohtia ihmisen elämään. Juurettomuus, joka vaivaa muuttavia suomalaisia vaivaa myös uskonnollisesti.

Kolmas ihmistyyppi, joka evankeliumissa esiintyy, on "ohdakkeiset ihmiset". Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset kuulevat Jumalan Sanan, mutta sitten usko tukehtuu elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin.

Minusta tuntuu, että tällaisia "ohdake-ihmisiä" on tässä maassa eniten näistä ihmistyypeistä. Valitettavan usein näkee ihmisiä, jotka saavat kipinän, mutta syystuulien puhaltaessa usko lentää taivaan tuuliin. Usko ei löydäkään istumapaikkaa omassa elämässä, usko tukehtuu, kun muu elämä sen nujertaa. Ohdakkeet ovat tässä mielessä kuin kiusauksia. Elämä täyttyy houkutuksista. Martti Luther kirjoitti kerran, että ihmisen elämä on kiusausten täyttämää nuoruudesta vanhuuteen. Nuorta ihmistä kiusaa seksuaalisuus, kolmekymppistä kiusaa raha, neljä- ja viisikymppisten kiusauksia ovat maine ja kunnia, ja vanhusten kiusauksia on tulla hurskaaksi Jumalan edessä. Tässä maailman ajassa ihmisen usko on ohdakkeisella tiellä. Jos ihmistä eivät kiusaukset voita, niin sitten elämän huolet, arjen raskaus, rahaongelmat, parisuhdehuolet vievät toivon elämästä ja samalla sammuttavat uskon. Aina tuntuu nykyihmisellä olevan jotakin. Joko huolet, tai sitten niin hyvin juoksevat raha-asiat, etteivät optiomiljonäärejä paljon kirkon asiat kiinnosta, tai muu elämän yltäkyllyisyys. On se kummallista, että joillakin ihmisillä voi elämä olla niin hyvällä tolalla, ettei katsetta tarvitse kertaakaan luoda alas muihin, eikä ylös Jumalaan.

On olemassa vielä neljäs ihmistyyppi, nimittäin ”hyvän maan ihmiset”. Jeesuksen mukaan kylvötyö ei ole turhaa. Osa siemenistä putoaa myös hyvään maahan. ”Hyvän maan ihmisiä” ovat ne, jotka sanan kuultuaan pysyvät uskossa puhtain ja ehein sydämin ja kestävinä tuottavat satoa. Voisi sanoa, että ”Hyvän maan ihmiset” ovat varsinaisesti kristittyjä. Siemen on lentänyt hyvään maahan ja tuottanut hyvän sadon. On olemassa hyvää maata, otollista maata, sellaista maata, jossa ihmiset vielä tuntevat syntiensä taakan ja katuvat, ihmisiä jotka vielä janoavat Vapahtajaa ja pelastajaa, ihmisiä jotka vielä tarvitsevat Herraa, joka rakastaa ja tahtoo pelastaa.

Millainen on maaperä, jossa me elämme? Millainen on Pudasjärven maaperä, millaisia ihmistyypppejä täällä asuu? Pudasjärvi on iso. Pudasjärvi täyttyy rikkaasta luonnosta, vaihtelevista maastoista ja pitkistä etäisyyksistä. Pudasjärvellä on suota silmienkantamattomiin, mahtavia tuntureita ja kaunista ii-jokea satoja kilometrejä. Pudasjärvellä Pohjanmaan lakeudet, Kainuun korpi ja lapin tunturit leikkaavat. Taitaa pudasjärveläisistä ihmistyypeistä löytyä kaikkea näitä. Luonto näkyy pudasjärveläisissä luonteissa. Täällä ihmiset ovat kotiseururakkaita. Synnyinkodin männikkö, hillametsät ja uimavedet säilyvät rakkaina muistoina läpi elämän. Mutta niin täälläkin kuin muualla Suomessa, löytyy ihmissydämistä upottavaa suota, vaikeasti tavoitettavaa erämaata, routaa, mutta myös hyvää multaa. On tunnustettava, että täällä pohjoisessa maa routii syvältä ja pitkään, eikä tuota kovin runsasta satoa. Maailman tuulet tuovat pelkoa ja turvattomuutta, huolta ja välinpitämättömyyttä, niin että Jumalan Sana meidän elämässämme tukehtuu ja turhentuu. On siis kysyttävä kuka oikein pelastuu, kun sydämemme ovat täyttä routaa? Millainen maaperä oikein tuottaa ja on otollinen?

Ihmisille, jotka miettivät omaa sydäntään, sen kovuutta ja huolettomuutta, evankeliumi tarjoaa armahduksen. Kylvötyö ei ole omissa käsissämme. Saamme rukoilla, että Jumala muokkaisi meistä hyvän peltomaan, jonne Jeesus asettuisi asumaan. Raamattu lupaa, ettei Jumalan Sana tyhjänä palaa. Aina ja joka paikassa missä Jumalan Sanaa julistetaan, jotakin tapahtuu. Ei välttämättä suuria ihmetekoja, suuria puheita ja tekoja, vaan jotakin uutta joka lähtee sydämessä elämään. Viisitoistavuotiaana nuoreen kylvetty sanan siemen, saattaa kahdenkymmenen vuoden päästä tuottaa sadon ja kantaa elämään. Jumalan tiet ovat tutkimattomat ja hänen aikataulunsa suurempia kuin meidän aikataulut. Kaikki kylvö ei tuota välittömästi satoa. Tämä työ, papin työ, kirkon työ on tällaista matalan hyötysuhteen työtä. Kylvämme paljon, mutta vain muutamista siemenistä saadaan kypsää satoa. Mutta mielestäni yksi kypsäkin sato, on arvokkaampi kuin tuhat raakaa tai huonoa satoa. Kestävyys on maaperä johon meitä kutsutaan kypsymään. Talven, jään ja roudan kestänyt maa on kestävä maa. Sydän, joka koettelemukset kestää, on kestävä sydän. Sellaisella sydämellä on vahva usko. Monet koettelemukset uskollamme on takana, mutta paljon kiusauksia on edessä. Laittakaamme kaikki toivo Jumalaan ja heittäytykäämme hänen kaikin voimin ja rukoilkaamme, että me saisimme olla sitä kypsää viljaa, jonka Herramme Jeesus Kristus kerran leikkaa pois omiensa joukkoon. Te livolaiset olette hyvää maata, vieraanvaraisia ja ystävällisiä. Teissä kasvaa hyvä ja otollinen maa.

Jaakko Tuisku livolaisten kanssa

Livolaisia rakkaudella muistaen, Jaakko Tuisku

Tukkureissu

Oli kesäpäivät lähestymässä ja kioskin hyllyt aika tyhjä, eli eikun tukusta tavaraa noutamaan. Päätettiin Veskun kanssa, että ei sinne akkoja laiteta, mennään ihan ite. Taistolta saatiin pakettiautoa lainaksi.

Aamutuimaan juotiin Alavainiolla kahvit ja niin tien päälle. Pari taukoa pijettiin kahvia hörppien, siinä matkan aikana kehuttiin ihteä ja vähän toisiakin.

Oulussa mentiin ensin ostamaan talolle paloturvallisuuskalustoa. Sitten mietittiin oliko muuta ennen tukkua, muutama autoliike vilikastiin, noin 10 aikoihin mentiin tukkuun. Ulkona oli komia auringon paiste, harmitti mennä sisälle. Puhuttiin siinä, että kävästään pian, niin jouvutaan vielä kaupungille. Otettiin kärret oven korvasta. ”Otetaan varalta toiset kärret”, Vesku puheli.

Kiertelimme hyllyjen väliä, puolen tunnin etsiskelyn jälkeen meillä oli vasta pari asiaa löydettyä. ”Ei tästä tuu mitään”, minä huokailin, ”eihän täältä löyvä mitään”. Kahden tunnin etsiskelyn jälkeen meillä oli kaksi kärkeä kukkurillaan tavaraa. Siinä oli vielä pari kolme asiaa listalta mitä ei oltu löydetty. Ei muuta kun lisää kärkeä oven korvasta ja kiertelemään.

Aamulliset kahvit siinä jo meinasi alavatsassa pakottaa, vaan ei auta, ei näy WC:tä missään. Kolmen ja puolen tunnin jälkeen meillä oli neljä käreillä tavaraa. Nyt kun vielä karamellit ja pakasteet löydetään, niin sitten lähetään. Karamelliosastolla meinasi taas keitellä, eihän ne ole etes samolla nimillä mitä tilauslistalla. Kaiken maailman ”lumipalloja” ja ”elehvantin jäläkiä” piti olla. ”Voe hyvänen aeka”, huokailin.

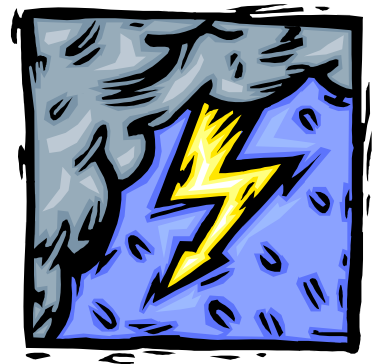
Lopulta kuitenkin karamelli osasto hyvästeltiin ja 5 kärkeä oli tavaraa. Sitten vielä kylmiöön pakasteita hakemaan. Arvatkaapa löytykö heti kaikki? Aivan oikein ei, ei hetikään.

Siellä kylmiössä se vasta alako tuntua alavatsassa, että nyt on päästävä helepotukselle. Juoksin kassaneitien ohi ja löytyhän sieltä kahvion puolelta helepotusosasto. Helpottunu ilme kasvoilla palasin Veskun luo kylmiöön. ”Löytykö helepotuspaikka”, Vesku kysyi. Nyökkäsin ja samassa Vesku lähti. Palaili hetken päästä hymyssä suin.

Niin sitten kärret kassan kautta ja tavarat autoon. Ne tupakat, nehän meinasi unohtua. Taas siinä meni varttitunti.

Kun tavarat oli autossa ja kotimatka alakanu, ilma oli muuttunu sateiseksi ja ukkonen jyrisi ja salamo. Kuvaili vähän niitä tunteja mitä meillä välillä oli tukussa.

Kahvia uskallettiin juuva vasta Livolla. Noin me miehet käyvä näpättiin tukussa. Kyllä me siinä kioskillä luvattiin, että saa ne naiset kävästä tästä lähtien.

Alpo ja Vesa

Kulotussavotassa 1950-luvulla

Livon sanomien edellisessä numerossa **Upi** muisteli kevään 1950 uittoa Aintio-ojalla, mukavia muistoja savotasta, jossa olin minäkin mukana, keskenkasvuksena poikosenä, jolle ei maksettu täyttä tuntirahaa. Siitä sain ajatuksen jatkaa samoihin ”Osaran savotoihin” liittyvällä muisteluksella.

Aintio-ojan sydänmaan laajat kruununmetsäthän olivat joutuneet voimallisten hakkuiden kohteeksi häviön sodan seurauksena Suomen maksettavaksi tuomittujen sotakorvausten maksujen helpottamiseksi. Hakuut aloitettiin syksyllä 1949 Isonkankaan ja Heinikankaan kämpiltä pitäen, jatkettiin sitten Saunamaan ja myöhemmin vielä Kanavakämpältä käsin. Rojolan herra, metsäteknikko Eino Pohjola sai sitten kontolleen hakkuiden jälkityöt, raivuun, kulotuksen ja metsänkylvön. Kun 50-luvulla ei vielä hakkuukaskien syvämuokkaus ollut tullut muotiin, oli kulotus paksukunttaisilla mailla lähes ainoa keino varmistaa metsän uudistuminen. Siispä käymme riipomaan tulitikkua ja oikein palkan edestä:

Kesällä 1955 sain kuulla, että Pohjolalla on suunnitelmissa kulottaa Aintio-ojan hakkuukaskia. Soitto Rojolaan varmisti minunkin pääsyni mukaan kulotukseen. Sovittuna aikana saapastelin sitten Heinikankaan kämpälle, mukana repussa viikon kuivamuona, vaikka tiesin huollon pelaavan, ainakin jollakin tavalla kämpälle. Kun saavuin kämpälle, oli siellä ukkoa, kuin ”Aapon Jussia”. Pohjola merkkaili tulijoita kirjoihinsa ja pian sitten kävi käsky lähteä Soidinkangasta polttamaan.

Soidinkankaan läntinen osa oli hakattua kun taas itäinen osa oli hakkaamatonta salskeata männikköä. Menomatalla pysädyttiin Lapinahon ja Soidinkankaan väliseen kapeaan salmeen ja Pohjola määräsi minut jäämään siihen yksin vartioimaan, ettei tuli karkaa hakkaamattomaan Lapinahoon. Muun porukan piti mennä sytyttämään Soidinkangas hakkaamattoman metsän laidasta tuulen alta palamaan. Pelotti hie-man, mutta onneksi Pohjola tajusi suunnitelman aivan liian uhkarohkeaksi ja pian tulikin mies minua hakemaan palokujan raivaukseen siihen hakkaamattoman alueen rajalle.

Päivä menikin sitten palokujaa raivatessa. Illalla sitten poltettiin pahimmat risukot siitä palokujan läheltä ainakin 100 metrin leveydeltä ja lähdettiin kämpälle nukkumaan. Aamulla ryhdyttiin sitten tosi toimiin. Pohjola miehineen ryhmittyi puolustusasemiin palokujan reunaan ja vain pieni iskuryhmä meni sytyttämään hakkuukasken Aintio-ojan puoleiselta reunalta, siis tuulen päältä. Hosat kädessä siinä tuijotettiin hetken lähestyvää tulirintamaa, mutta pakoontaan ei ollut lupa lähteä. Vaikka illalla oli poltettu jo 100 metriä leveä suojavyöhyke (mikä onnistui illan tyvenessä ja jo yökosteassa säässä hyvin), tuli pyrki väkisin joissakin kohdissa yli palokujan hakkaamattomaan metsään. Kovin ponnistuksin selvittiin kuitenkin tulen herraksi. Sain määräyksen jäädä Puro-Väinön kanssa kaksistaan vahtiin siihen hakkaamattoman rajalle määräyksellä, ettemme saa poistua asemapaikaltamme, ennen kuin meitä tullaan hakemaan. Pohjola miehineen lähti kämpälle nukkumaan, me jäimme Väinön kanssa kulotusalueen vartijoiksi.

Pohjolan suunnitelma oli kulottaa seuraavaksi Heinikangas, jossa myöskin oli osa kangasta jätetty hakkaamatta. Aamulla huomasimmekin savupatsaan nousevan Heinikankaan suunnasta. Pomo oli edellisen päivän tukalasta tilanteesta viisastuneena nyt sytyttänyt kasken tuulen alta, mutta oli varmaan huonoissa väleissä säänhaltijoiden kanssa. Melkein heti, kun kaski oli saatu sytytettyä, lähti etelältä nousemaan ukonpilvi joka käänsi tuulen suunnan ihan päinvastaiseksi. Tietoni seuraavista tapahtumista ovat kuulopuheiden varassa, olimmehan Väinön kanssa vielä silloin Soidinkankaassa. Tuli eteni nyt risukossa voimakkaassa myötätuulessa kohti hakkaamatonta hyöteikköä. Ei auttanut Pohjolan taistelu muutamien urhoollisten avustuksella tulta vastaan. Se levisi hakkaamattomalle alueelle ja ajoissa ehtinyt rankkasade pelasti osan hakkaamattomasta metsästä, samoin myöskin kämpän, joka sekin oli vaaravyöhykkeessä.

Entä me Väinön kanssa. Eihän meillä pitänyt olla mitään hätää, mutta olipa kuitenkin. Väinö oli aivan onnettoman arka ukkosenilmaan ja heti, kun ukonpilvi alkoi lähestyä, alkoi hän vaatia kämpälle lähtöä.

Sanoin, ettei meillä ole lupa poistua vartiopaikaltamme ilman eri käskyä. Mikään ei auttanut. Väinö ei uskaltanut jäädä metsään ukonilman alle mutta ei uskaltanut enää yksinkään lähteä kämpälle. Niin mentiin pian peräkanaa kohti Heinikangasta, Väinö edellä kuin tuhatjalkainen, minä 50 metriä perässä. Kaikesta huolimatta ukonilma tavoitti meidät Lapinahon reunalla, mutta ei tullut kysymyksenäkään kuusen juureen jäänti. Märkinä kuin uitetut koirat kaahattiin kämpälle, jossa jouduttiin Pohjolan Einon kuulusteluun, miksi olemme poistuneet luvatta meille uskotusta vartiopaikasta. Väinö selitti, ettei hullukaan jää tämmöseen jumalanilmaan taivasalle ja siksi toiseksi, eihän siellä pala mikään, kaatosateessa! Pomo lep-pyi, eikä siitä luottamus kärsinyt, sain sen huomata vielä usein myöhemmin.

Viikonloppu meni entisiä kulotuksia vahdatessa. Seuraavalla viikolla yritettiin kulottaa Hyöteikköä, mutta sadekuuro sammutti sen alkuunsa ja pomo lomautti koko porukan. Viikko vierähti kotihommissa, kunnes poutailmat ja voimistunut tuuli lietsoi Hyöteikkössä kyteneen tulen valloilleen ja saimme sunnuntaiaamuna kiireisen hälyytyksen Heinikankaan kämpälle ja sieltä Hyöteikköön. Tuli ei ollut juurikaan levinnyt, vaan jouduimme vielä syyttelemäänkin, että saatiin koko ajottu alue kulotettua. Nyt pomo jätti minut Puro-Kostin ja Lybeckin Ossin kanssa vartioon Asmundilaisten lisämetsäpalstan rajalle, taas määräyksellä, ettemme saa poistua sieltä ennen kuin tullaan hakemaan. Neljä vuorokautta tienattiin siellä selkäpiillään maaten. Katsottiin, kun Saunamaan suunnasta nousi kovat savut. Pohjola kulotti siellä miehineen Karku-maan, Mikonahon ja osan Matopaloa.

Karkumaan vartioporukalle oli sattunut sitten pieniä kommelluksia. Aikansa kuluksi miehet olivat lähte-neet eräänä iltana kalalle Kapustalammelle ja saaneetkin hyvän haukisaaliin. Oli siinä tuumailtu, miten niitä voisi syödä, kun kenelläkään ei ole suolaa mukana. Pian joku keksi, että Saunamaan kämpällä on varmaan suoloja. Kirsi-Aati asialle suolan hakuun ja jos vaikka lainattaisiin kattilakin samantien. Liuk-kaasti Aati pinkaisi kämpälle, löysi keittiön kaapista pussin, joka näytti sisältävän hienoa suolaa. Toisesta kaapista kattila käteen, ”suolapussi” kattilaan ja taas mentiin. Pian suolanhakija oli taas leirissä. Vettä kattilaan, peratut kalat mukaan ja pussista hyvinlaisesti suolaa joukkoon. Kymmenen minuutin keittämi-sen jälkeen päätettiin ryhtyä herkuttelemaan keitetyllä hauella. Karikon Aate maisteli ensimmäisenä ja tuumasi että onpa makeaa kalaa, maistelkaahan pojat tekin. Kommentit, joita porukan toiset jäsenet antoivat, eivät ole julkaisukelpoista tekstiä. Pussin sisältö ei ollutkaan suolaa, vaan kidesokeria. Minkäs muunkaan teit, kuin Aati taas asialle ja ei mitään etanan vauhtia, vaan täyttä neliä takaisin kämpälle ja löytyihän keittiön kaapista suolapussikin ja nyt varmuuden vuoksi maistamalla varmistettuna. Pian Aati oli taas leirissä. Kaloja yritettiin keittää uudelleen, nyt myös suolalla maustaen, mutta ei suola enää pystynyt peittämään runsaan sokerin aiheuttamaa imelää makua, joten hauet heitettiin korppien ruuaksi.

Mutta mehän jäätiin Ossin ja Kostin kanssa Hyöteikköön vahtiin. Neljä vuorokautta oltiin tekemättä yh-tään mitään. Sitten Anttilan Kalle tuli hakemaan Punaista vaaraa polttamaan. Sen kulotettuumme saim-mekin siltä kesältä lopputilin. Seuraavana kesänä näitä kulotettuja alueita sitten laikutettiin urakalla ja kylvettiin männyn siementä, mutta sehän onkin jo toinen juttu. Laikutus ja kylvö tapahtuivat kevätkesällä, ennen juhannusta, mutta juhannuksen jälkeen kävimme viikon reissun Kanavakämpältä pitäen kulotta-massa osan Saarivaaraa, Välisaaren ja Soininsuon saaret. Kirsi-Eetu (Flygare) sai Pohjolalta tehtävän ot-taa viisi miestä ja mennä kulottamaan kyseiset saaret. Olin siinä iskuporukassa mukana. Pomo varotti lähtiessämme, että älkää viittikö syyttää tuulen päältä. Saarissa on niin valtava murrokko, että siellä ky-lällä emännät hermostuu siihen savun ja lieskojen paljouteen, jos tuulen päältä syytätte.

Mutta tartteeko sitä hullua paljoa yllyttää. Olimme saaneet tehtävän urakkahommana, että kun ne saaret poltatte, niin saatte mennä suoraan kämpälle. Tiedettiin, että tuulen alapuolella on monta kilometriä lento-liejusuota. Tuli ei pääse karkaamaan. Kun saarten laitaan päästiin, pistettiin vain tuli risukkoon. Roihu oli todella mahtava! Viimeisenä saarena aiottiin kulottaa Kuusikkosaari. Teimme kahvinkeittonuotion puoli-huolimattomasti risukkoon ja kuinka ollakaan. Kesken kahvinkeiton tuli levisi nuotiosta ja saimmekin kiiruhtaa leipä hampaissa ja reppu kainalossa suon laitaan turvaan tulen tieltä. Sinne jäi Eetulta kahvipan-nu, Ossilta pakki ja minulta puukko koivun kylkeen. Suon laidassa seurassimme hetken tulen leviämistä ja

totesimme urakan olevan päätöksessä siltä päivältä. Suunnistimme suoraan Arolan suopeltojen kautta Kanavakämpälle.

Tein vielä Pohjolalle jotakin hommia tämän kulutusreissun jälkeen Heinikankaan kämpällä ja kun sain tilin ja kävelin kotia kohti, mietiskelin mielessäni tiliä ja ihmettelin, miten sain niinkin paljon puhtaana käteen. Palasin kämpälle takaisin. Pohjola ihmetteli, eikö tili tullut oikein. Sanin, että tili tuli kyllä muuten oikein, mutta ne "verskottilaput" jäi vähentämättä. Pomo ehdotti, että annetaan ne olla, ehtiinhän ne sitten seuraavassa työmaassa sujottaa. Tulisitpahan varmemmin seuraavaankin työmaahan, kun taas sattuu jotakin olemaan. Sanoin, että seuraavaa työmaata ei välttämättä enää tulekaan, minä haluan lunastaa tilin selväksi. Enkä ole sen jälkeen Pohjolan töissä ollutkaan, vaikka hän lupasi minulle vakituiseen työpaikan, mutta työt olisivat satunnaisia pätkätöitä.

Sen kesän tienesteillä ostin kihlat ja siitä seurasivat taas aivan uudet seikkailut.

Niilo

Luontokaupunki Pudasjärven matkailuringit

Uutena matkailupalvelutuotteena on käynnistetty keväällä erityisesti Pudasjärven eri kylien elämää esittelevä matkailurinki-hanke. Tavoitteena on luoda 4 - 5 erilaista kyläreitistöä, joilla olisi kylien sijainnin, ympäristön- ja muiden palveluiden mukaan omat reittinimensä.

Monilla kylillä on erilaisten kylähankkeiden kautta jo luotu valmiuksia tuottaa erilaisia ateria-, majoitus- ja luontopalveluita asiakkaille. Tavoitteena on saada kylille myös uusia palveluita esim. tuotteiden myyntiä, elinkeinojen esittelyä, työnäytöksiä, erilaisia kylätapahtumia. Kylien pienyrittäjät ja kyläyhdistykset saisivat tällöin lisä-ansioita.

Livon kylä on yksi kylistä, joka on mukana matkailurinki-hankkeessa. Kuluvana kesänä oli jo tarkoitus kiertää Livo-Sarakylä-Kouva-Syöte-Pudasjärvi –reitistö. Livolla ohjelmaksi suunniteltiin kylätoiminnan esittely koululla, opastettu vanhojen talojen kierros ja kahvit vanhassa pirtissä. Olikohan asia vielä yleisölle liian uusi tai reitin nimi Livojoen reitti ei ollut tarpeeksi myyvä, koska retkeläisiä ei ilmoittautunut tarpeeksi. Sen sijaan Vaarojen ja vetten reitti, joka suuntautui Puhokselle ja Jaurakkajärvelle toteutui.

Tämän vuoden puolella hankkeen puitteissa järjestetään erilaista koulutusta. Livolle on suunnitteilla esim. kahvi- ja ateriapalvelukoulutusta. Myös muuta koulutusta voidaan järjestää tarvittaessa.

Talvikauden aikana koetetaan saada reitistöt ja niiden palvelut koottua yhteen yhteistä markkinointiesitettä varten, jolloin kylien palvelut saadaan näyttävämmiin esille. Ensi kesänä koetetaan sitten saada matkailuringit laajemmin käyttöön, kun markkinointi saadaan kunnolla käyntiin.

Asiakkaiksi toivotaan erilaisia ryhmiä sekä kaupungin sisältä että ulkopuolelta esim. eri yhdistykset voisivat järjestää jäsenilleen retkeilyjä kylille, myös yksittäiset matkajat voivat käyttää laadusta riippuen ringin palveluita.

Mikäli sinulla tai kaverilla on ajatuksia ja ideoita reittien suhteen ota yhteyttä allekirjoittaneeseen!

Ritva Ronkainen
hankkeen vastuhenkilö

Onkikilpailut

Kesä alkaa kallistua kohti loppuaan, joten oli aika pitää jokakesäiset onkikilpailut. Ilma oli onneksi suosiollinen meitä kohtaan ja aurinko paistoi komeasti jokivarteen.

Kilpailijoita alkoi tulla valmistautumaan koulun pihalle. Onkivapoja laitettiin valmiiksi ja hiljalleen siirryimme rantaa kohti. Laavulle laitoimme tulet ja makkarat, kahvit ja muut tarpeet odottelemaan, kunhan kalamiehet saavat urakan suoritettua.

Kilpailijoita oli tullut Livolta, Pärjänsuolta oli Falcin Aino saapunut naapurin kesävieraiden kanssa. Puhakan Vappu ja Ritva poikiensa kanssa oli tullut meidän kilpailuihin mukaan. Livolta oli Urpo, Irma, ja Kelan Kalevi. Tuovi tuli tyttöjen ja Sakarin kanssa kokeilemaan kala-onnea, Leena saikin eniten lapsista, siis pisiten kaloja. Tanilan Marja, varmaan aika ahkera onkiminen vapaa-aikana, on monet saaliit tuonut meidän Tiikerille.

Kalamiehet siirtyivät rantaan ja aloimme odottelemaan kuinka komeita saaliita sieltä nousee. Tulihan sitä kalaa jokaiselle jotakin, meillähän on aina pituusmitta kaloille, kellä on pisiten kaloja, Marjalla oli kaikkein eniten koko porukasta. Voittajat selvisivät joka sarjalle ja ohessa luettelo voittajista. Jaoin Minnan kanssa palkinnot ja lapsille kaikille lisäksi karkkia.

Kahvitelimme ja söimme makkaroita laavulla ennen kotiin lähtöä ja vaihdoimme kuulumisia.

Kiitokset kilpailijoille, pitäkäähän siimat kireinä ja tulkaa taas ensi kesänä kilpailemaan.

Kerran vielä onnittelut kaikille!

LAPSET

1. Leena Puhakka
2. Jyri Pulju
3. Sakari Soukka
4. Salla Puhakka
5. Sakari Puhakka
- 6.

NAISET

- Marja Laurila
Ritva Soukka
Aino Falck
Tuovi Puhakka
Vappu Puhakka
Irma Perttu

MIEHET

- Urpo Perttu
Kalevi Kela

Ulla (ja Minna)

Kylähankkeista

Livolla on vuosina 2001-2003 ollut kaksi Livokas ry:n organisoimaa kylähanketta.

Jokivarsien moderni maaseutu JoMMA ry:n rahoittamassa hankkeessa tehtiin kylällä kysely palvelu- ja elinkeinotarpeiden ja –mahdollisuuksien kartottamiseksi, perustettiin nähtävyys sahan ja myllyn säilyneistä osista sekä hankittiin tietotuvalle tarvittavat laitteet. Hankkeessa järjestettiin myös kaikille yhteistä yrityskoulutusta, mutta yritys- tai yritysideoita koskeeseen konsultointiin varatut varat jäivät käyttämättä. Ilmeisestikään sille ei ollut nyt oikea aika. Hanke kuitenkin pääosin saavutti tavoitteensa ja päättyi 31.12.2003.

Välittäjäorganisaation hanke, jossa työllistettiin kotiaputyöntekijää ja kesäksi kioskiapulaista sekä perustettiin suoramyynti, kirpputori ja kirjasto päättyi sekin jo 31.10.2003. Vaikka hankkeiden hallinnointi onkin monesti mutkikasta, niin tämän hankkeen jälkeen voi sanoa, että kuitenkin helpompi kuin JoMMA ry:n kautta toteutettu.

Välittäjäorganisaatio Suomen Nuorisoseurojen Liitto ry:llä on ollut alkukesästä 2004 haku ”Sykettä seuratoimintaan” uusiin työllistämistä edistäviin hankkeisiin. Livokas ry on lähettänyt hakemuksen uudesta hankkeesta, jossa saataisiin kotiaputyöntekijä lokakuun 2004 alusta toukokuun 2005 loppuun. Samoin pystyttäisiin työllistämään tietotuvalle työntekijä ja ensi kesäksi kioskiin apulainen. Hakemukset käsitellään elo-syyskuussa, ja hanke alkaa, mikäli rahoitus myönnetään 1.10.2004 ja kestää 31.12.2005 saakka.

Pudasjärven kylien yhteistä hanketta on suunniteltu JoMMA ry:n rahoittamaksi. Sen osalta aikataulu olisi todennäköisesti 1.9.2004 - 31.12.2006. Livolla on oltu siitä kiinnostuneita, jottei kaikissa hankkeissa tarvitsisi tehdä hankkeiden hallinnointia itse. Hankesisällöstä sen verran on tietoa, että se ei sisältäisi investointeja vaan esim. järjestelmän kehittämistä kylillä myytävänä olevista tonteista- ja kiinteistöistä tiedottamiseksi sekä kylillä tarvittavien palveluiden, kuten vanhusten tukipalveluiden tuottamisen järjestämisen yhteistyössä kylillä toimivien yritysten, kyläseurojen ja kaupungin kanssa.

Nämä hankkeet eivät ole ilmaisia kylälle. Välittäjäorganisaation hanke maksaa livolaisille 4460 € + talkoita melkein 300 tuntia. JoMMA-hankkeessa kustannukset ovat selvästi pienemmät, eikä talkootyötä todennäköisesti tarvita lainkaan.

Pudasjärven kaupungin vetämä hanke Ikäihmisten pärjääminen sivukylillä jatkuu tämän vuoden loppuun. Siinä livolaiset ovat mukana kehittämässä mallia, joka voisi auttaa useita kuntia huolehtimaan ikäihmistään heidän kotikylillään. Jo tiedonvaihto ammattilaisten ja kylien välillä on tuonut uusia näköaloja pärjäämiseen. Hankkeelle saattaa olla tulossa myös jatkoa, jossa me livolaiset olemme mielellämme mukana.

Pidetään siis peukaloita pystyssä!

Anni-Inkeri

Sykettä seuratoimintaan!
-välittäjäorganisaatio

Lastennurkka

Lastenleikit ja pelit

Esineen piilotus

- tähän leikkiin tarvitset jonkin pienen esineen esim. avain, kampa tai jokin muu litteä esine. Yksi leikkijä piilottaa esineen, muut menevät eri huoneeseen odottamaan kunnes huudetaan SAA TULLA! Etsijät kysyvät piilottajalta ONKO SE LINTU VAI KALA? Tämä tarkoittaa onko esine piilotettu ylös vai alas. Lintu korkealla ja Kala alhaalla. Piilottaja kertoo myös joko POLTTAA vai KYLMENEE sen mukaan kuinka kaukana etsijä on esineestä. Jos lähenee niin polttaa ja jos menee kauemmaksi niin kylmenee... Se joka löytää esineen saa piilottaa sen seuraavaksi.

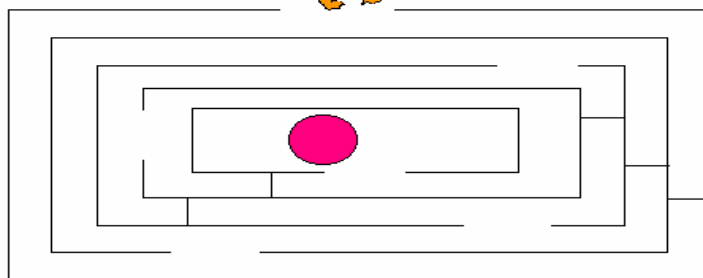
Kynä pulloon

- tähän leikkiin tarvitset kynän, naruja ja pulloon. Sido kynä naruun tiukasti ja sen jälkeen naru vyötärölle siten, että naru roikkuu takana hännän tavoin. Tarkoitus on saada kynä pujotettua pulloon. Naruun tai pulloon koskeminen käsillä tai jaloilla on kielletty. Se joka saa kynän pulloon saa viisi pistettä, jos haluat voit asettaa kilpailuun aikarajan esim. 2 tai 3 minuuttia.

Sähke

- tähän leikkiin tarvitaan useampia osallistujia. Järjestäydytään jonoon n. 4m välein toisistaan. Jonon ensimmäinen keksii viestin, sähkeen. Sitten hän juoksee seuraavan luokse ja kuiskaa viestin tämän korvaan. Pienille lapsille riittää lyhyt viesti. Vanhemmat lapset pystyvät muistamaan pidempiä viestejä. Viesti kulkee viimeiselle lapselle asti joka kertoo viestin ääneen. On mukava kuulla kuinka viesti muuttui matkalla. Viimeinen lapsi siirtyy ensimmäiseksi ja leikki alkaa uudelleen. Leikki jatkuu kunnes kaikki ovat saaneet keksiä viestin.

H
H
Z
H
A
Y
O
A
L

AUTA ANKKAÄ LÖYTÄMÄÄN KARANNUT PALLO

Pohjois-Pohjanmaan vuoden kylä 2003 –fleece

Nyt on tarjolla vielä toinen ja mahdollisuus tilata paljon kysyttyjä Livokkaan fleeecepusakoita Pohjois-Pohjanmaan Vuoden kylä 2003 –brodeerauksella varustettuna. Merkki tulee miehustaan vasemmalle puolelle rintamerkiksi.

Pusakan väriksi on valittu tumma harmaa eli hienommin sanottuna meleerattu antrasiitti. Tämä sopii parhaiten Livon logon ja aikaisempien Livokas –tuotteiden kanssa.

Mallistossa on yleismalli (S - XXL), joka sopii sekä miehille että naisille, naisten sirompi malli (S-XL) sekä lasten malli (120 - 160). Aikuisten mallien hinnat ovat 50 €/kpl ja lasten mallien 40 €/kpl. Sovitusmalleja ei ole. Voit tietenkin kysellä takkeja sovitettavaksi niiltä, jotka ensimmäisellä kerralla tilasivat jo omansa.

Tilaukset tulee kirjata koululla olevaan listaan syyskuun loppuun mennessä. Voit myös soittaa tai faksata tilauksesi koululle p. (08) 823 164.

Tuotetta saavat vapaasti tilata kaikki, jotka fleeecepusakkaa tarvitsevat riippumatta asuinpaikasta.

Terveisin
Livokas ry:n hallitus

**POHJOIS-POHJANMAAN
VUODEN KYLÄ 2003**

Tämä on rintamerkistä ensimmäinen versio.

LIVO tullaan kirjoittamaan logopallon alapuolelle ja Vuoden kylä –teksti pallon yläpuolelle.

Pallon halkaisijaksi jää noin 4 cm.

Hiusten leikkuuta

Kun hiustenleikkuun tarvetta ilmenee ja toivotte minua töihin, soittakaa minulle (p. 040-545 7162). Sovitaan sitten leikkuupaikka esim. koulu, Ylitimo tai vaikka kotinne.

Syysterveisin,

Anni-Inkeri

Hierontaa

Hieron teitä syksyllä 2004 seuraavasti:

Torstai	9.9.
Torstai	23.9.
Torstai	7.10.
Torstai	21.10.
Torstai	4.11.
Torstai	18.11.
Torstai	2.12.
Torstai	16.12.

Pienet hinnat – suuri apu:

▪ osahieronta (30 min)	12 €
▪ puolihieronta (50 min)	20 €
▪ kokovartalohieronta (90 min)	32 €

Ajanvaraukset voitte tehdä Livokas ry:n kautta (p. 08 – 823 164), käymällä Livokkaan kioskilla tai soittamalla suoraan minulle (p. 040 – 592 3292). Hieronnat alkavat klo 10.

Anne

Äkkilän Suomenmestari

Hierojamme Anne Puhakka pelasi voitokkaassa Kemín Innon jalkapallojoukkueessa 7. - 8.8.2004 Kemissä järjestetyissä yli 30 -vuotiaiden naisten jalkapallon suomenmestaruuskilpailuissa. Anne oli varmasti ratkaiseva tekijä mestaruuden voitossa, sillä hänet palkittiin myös joukkueensa parhaimpana pelaajana.

Onnea Annelle!

Livokas mainostaa

Kioski

Kesä alkaa olla ohitse. Kioskillakin on pikku hiljaa alkanut hieman hiljenemään kesälintujen muuttaessa takaisin kaupunkiin. Kesä onkin ollut taas vilkasta aikaa ja työntekijöillä on ollut vilskettä. Tämän kesän hittituotteita ovat olleet grilliruokat, jäätelön ja muiden herkkujen ohella. Uusittuja grilliruoka-annoksia kannattaakin tulla maistelemaan, jos et ole vielä kokeillut. Myös viimeisiä irtopallojäätelöitä kannattaa tulla urakalla pitkän talven tarpeiksi popsimaan.

Muistathan, että kioskitäti - Kati on myös hyvä leipomaan, joten voit halutessasi tilata Katilta leivonnaisia ja sämpylöitä. Nyt syksyn tullen, kesäkiireiden ohi mentyä, koulun keittiössä tuleekin varmaan taas useammin tuoksumaan vastaleivotut tuotteet. Katin tekemät valkosipulisämpylät ja mokkapalat maistuvat todella suussa sulavilta!

Kannattaa poiketa kioskille! Siellä tapaavat ostoksien ohella myös tuttuja!

Kirpputori

Voit tuoda tarpeettomat vaatteesi ja tavarasi meille myyntiin, niin myymme ne puolestasi. Myyntipaikkoja on 10 ja niistä jokainen sisältää pöydän, hyllyn, tuolin ja vaatetangon hengareineen. Tilaa löytyy myös huonekaluille sekä muille isommille tavaroille.

Saat myyntipaikan **kesällä kahdeksi** ja **talvella kolmeksi viikoksi** (la - la). Jos pöytään ei ole varauksia jälkeesi, voit pitää halutessasi tavaroitasi myynnissä vielä seuraavaankin vaihtoon asti. Myyntipaikasta maksat vuokraa vain 10 % myynnistä. Eli jos et myy mitään, et myös maksa mitään.

Jos vapaita pöytiä löytyy, niin voit myös vuokrata pöydän vain päiväksi tai kahdeksi ja tulla itse myymään tavaroitasi. Vuokra on tällöinkin sama: 10 % myynnistä.

Halutessasi voit myyntiajan jälkeen lahjoittaa myymättä jääneet tavarasi ja vaatteesi Livokas ry:lle.

Suoramyynti

Suoramyyntiin voit tuoda uusia tuotteita, esim. käsitöitä, leivonnaisia sekä kasvatamiasi juureksia ja vihanneksia. Suoramyyntiin tuomillasi tavaroilla ei ole aikarajaa, kunhan muistat vain **ITSE** huolehtia, että myytävät tuotteesi ovat tuoreita. Myyntipaikasta maksat vuokraa 10 % myynnistä.

*****

Livokkaan kirpputorille ja suoramyyntiin kannattaa tulla tutustumaan kauempaakin. Meillä on myynnissä hyvää tavaraa edullisesti. Voit tehdä yllättäviäkin löytöjä pienellä rahalla. Otamme tavaraa myyntiin kaikkialta, myös Livon ulkopuolelta.

Suoramyyntin tilityspäivät sekä kirpputorin vaihto- ja tilityspäivät ovat syksyllä 2004: la 4.9., la 25.9., pe 5.11. (vain klo 15 - 20), la 27.11., la 18.12. Pieniä muutoksia voi vielä tulla. Kannattaa tarkistaa ilmoitustauluilta tarkat päivät.

Lisätietoja sekä varauksia kirpputorille ja suoramyyniin voit kysellä Minnalta (040 - 504 9663).

Kirjasto

Kirjasto toimii kioskin aukioloaikoina koululla keskiluokassa. Kirjastosta saa lainata kuka tahansa kirjoja, kasetteja ja CD-levyjä. Laina-aika on kuukausi. Laina-ajan ylittämisestä ei ole määrätty rangaistuksia, joten toivomme, että jokainen lainaaja noudattaa laina-aikaa. Lisäksi kirjastossa voi lueskella lehtiä ja pelata koulun pelejä sekä tutustua kouluaikeiden oppimateriaaleihin. Materiaalista voi kopioida esim. koulutehtäviä kotiin harjoiteltaviksi.

Lainaatiedot kirjataan kirjastossa olevaan vihkoon. Palautettavat kirjat jätetään kirjastossa olevaan palautuslaatikkoon, josta kirjastonhoitaja ne järjestelee takaisin oikeille paikoille hyllyyn.

Livokas ry ottaa edelleen vastaan lahjoituksia kirjastoon. Voit tuoda vanhat tai tarpeettomat kirjat, lehdet, videofilmit, levyt, kasetit, cd-levyt ja tietokonepelit, niin pistämme ne hyllyyn kylälaisten ja mökkiläisten lainattaviksi.

Kirjastoon on taas tullut paljon lahjoituksena uusia kirjoja. Suurin osa kirjoista on vielä laittamatta hyllyihin, mutta toivomme, että talven aikana taas saisimme ne hyllyyn kaikkien lainattaviksi.

LIVON MONIPUOLINEN SUPERMARKETTI AVOINNA

**KIOSKIN, KIRPPUTORIN,
SUORAMYNNIN, KIRJASTON
JA TIETOTUVAN AUKIOLOAJAT**

16.8. alkaen

**ma - ti, to - pe 12.00 - 18.00
la 10.00 - 18.00
ke ja su SULJETTU**

**Kioski, suoramyyni, kirpputori,
kirjasto ja tietotupa
SULJETTU**

**Pyhäinpäivänä la 6.11.
(avoinna pe 5.11. 12 - 20)**

sekä

itsenäisyyspäivänä ma 6.12.

Ilmoitustaulu

- ✓ Seuraava Livon Sanomat ilmestyy jouluksi. Jos haluat kirjoituksesi yms. lehtemme, toimita se Tietotuvalla tai Minnalle marraskuun 15. päivään mennessä. Toivoisimme juttujen tulevan ajoissa lehden teon helpottamiseksi. Jos Sinulla on jotain kysyttävää, ota yhteyttä Minnaan.
- ✓ Suuret kiitokset Arjalle ja Taistolle lahjoitetusta kirjoituspöydästä! Pöytä onkin jo ahkerassa käytössä tietotuvalla.
- ✓ Suuret kiitokset jälleen kerran kaikille lehden tekoon osallistuneille: sekä kirjoittajille että tällä kertaa myös kaikille lehden kokoamiseen osallistuneille!
- ✓ *Elettiinhän sitä ennenni – Livon kylän neljä vuosisataa* –historiikkikirjan uuden painoksen tilauslistaan on tullut muutama nimi lisää, mutta ei vielä kukaan tarpeeksi. Tarvitsisimme vielä tilaajia lisää, sillä kirjan tilaaminen sekä hinta riippuu tehtävien tilauksien määrästä:
  - 50 kpl 41 € (246 mk)
  - 100 kpl 27 € (163 mk)
  - 150 kpl 22 € (132 mk)

Jos olisit kiinnostunut hankkimaan kirjan, ilmoittele Livon kioskille tai sähköpostitse osoitteeseen: livokas@luukku.com

Kirjahan olisi myös hieno joululahjaidea...

- ✓ Muita joululahjaideoita löytyy myös suoramyyntistä ja kioskilta! Livokkaan omia tuotteita:
  - reseptikirja 3 €
  - lippis 8 €
  - T-paita 10 €
- ✓ **Livon Sanomia** on myös mahdollisuus saada nyt värillisenä. Värillinen lehti on maksullinen ja maksaa 1 euron kaksipuoleinen sivu. Eli jos lehdessä on 40 sivua, koko värillinen lehti maksaa 20 euroa. Jos haluat lehtesi värillisenä, niin ilmoittele Minnalle.
- ✓ Tavoitteenamme olisi kerätä Reseptikirjan tapainen kirjanen vahoista leikeistä. Tarvitsisimme siinä kaikkien teidän apua. Toivoisimmekin, että pistäisitte paperille vanhoja lapsuuden leikkejänne ja lähettäisitte ne Livokkaalle tai toisitte Tietotuvalla suoraan. Toivoisimme leikkikirjoituksissanne olevan selvitettyä leikin nimen ja kulun sekä missä ja milloin leikkiä olette leikkineet. Pistätehän myös nimenne samalle paperille.
- ✓ Livon Sanomien joululehdessä voit jälleen lähettää jouluterveisesi ilmaiseksi toisille lukijoille sekä tuttavillesi. Toimita terveisesi Tietotuvalla marraskuun loppuun mennessä.
- ✓ Jos haluat itsellesi tai läheisellesi ikimuistoisena joululahjana, tuo Tietotuvalla valokuviasi ja teetä niistä kalenteri vuodelle 2005. Voit tehdä kalenterista joko yksisivuista tai 12-sivuista vuosikalenterin. Kuvat isompaan kalenteriin tulisi mielellään olla vaakatasoon otettuja. Voit myös loppuvuodesta ostaa taas valmiita Livokkaan kuvista tehtyjä kalentereita.
- ✓ Jos muutat, niin ilmoitathan myös uuden osoitteesi Livokkaalle. Näin lehtesi osaa paremmin perille.

Palveluita:

Livon seppä

040-5166331, 08-821982

Maan-, soran- ja puunajoa, lumitöitä

Yrjö Perttu 08-836 641, 0400-917 950

Sisustus(laatoitus)- ja kirvesmiestyöt, puunajo, polttopuuta

Jarmo Puhakka 08-836 646, 0400-805 601

Kaivuri- ja lumityöt, taksi

Urpo Perttu 08-836 629

Poronlihaa

Eero Niemi 08-836 622, 040-511 9266

Rakennuspiirustukset (mökkit, saunat, asuinrakennukset)

Eero Niskasaari 08-836 616, 0400-243 158

Hiustenleikkaus, juureksia, sipulia, hunajaa

Anni-Inkeri Törmänen 08-836625, 040-545 7162

Sahaus, puutavara, polttopuut, muhat, puunajo

Kauko Juutinen 08-836 645, 0400-294 454 Tarmo Tolonen 08-836 617

Mullinlihaa, traktorityöt

Pekka Törmänen 08-836 619, 040-535 5834

Livojoen leirintä

Martti Nissi, Ranuantie 1405, 08-836 675

Mansikoita, perunoita

Hannu Nissi 08-836 667

LVI- työt

Urpo Uusi-Ilkainen 08-836 601   Jukka Uusi-Ilkainen 08-824 269   Esa Uusi-Ilkainen 0400-697 176

Mansikoita, varhaisperunaa

Niilo Kokko 08-836628

Leivonnaisia, kakkuja

Ulla Salmela 040-526 1897

Saha- ja höylätavaraa, polttopuuta

Arvo Laakkonen 040-5491348, 08-836636

Hierontaa

Koulutettu hieroja Anne Puhakka 040-592 3292

Livolla tapahtuu:

Syystori- ja kirpputoripäivä	la 4.9.	klo 12 - 15	Livon koululla
Kyläpäivä (Yksilöllinen pärjäämissuunnitelma)	ti 7.9.	klo 12	Livon koululla
Terveydenhoitajan vastaanotto	ti 7.9.	klo 12	Livon koululla
Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivät ajalla	la 11.9. - ke 22.9.	su 12.9. klo 10.30	Ylivieskassa Livon koululla
Kyläpäivä (jumppaa)	la 25.9.	klo 14	Hirvikodalla
Hirven nylkynäytös ja hernekeittoa	ti 5.10.	klo 12	Livon koululla
Terveydenhoitajan vastaanotto	su 10.10.	klo 12	Livon koululla
Livokas ry:n yleinen kokous	ke 20.10.	klo 10.30	Livon koululla
Kyläpäivä (jalkahoitaja Senja Latvala) - ota mukaan vati, kynsiviila, sakset, raspi, puutikku ja pyyhe			
Kyläpäivä (koulutusta)	ti 2.11.	klo 11	Livon koululla
Terveydenhoitajan vastaanotto	ti 2.11.	klo 12	Livon koululla
Isänpäiväretki Älliin kelkkareitin Salaniemi- laavulle	su 14.11.	klo 11	Ällintien tienhaarassa
Joulumyyjäiset	la 27.11.	klo 12 - 15	Livon koululla
Kyläpäivä (jouluaskartelua)	ke 1.12.	klo 10.30	Livon koululla
Terveydenhoitajan vastaanotto	ti 7.12.	klo 12	Livon koululla
Kauneimmat joululaulut joulupuurolla (päivämäärä voi vielä muuttua, sillä seura- kunta ei ole vielä vahvistanut päivämäärää)	pe 17.12.	klo 18	Livon koululla
Uuden vuoden vastaanotto	pe 31.12.	klo 23	Hirvikodalla

Muistattehan seurata kylän ilmoitustauluja, sillä tapahtumakalenteri elää jatkuvasti!

*Aurinkoista syksyä kaikille
lukijoillemme
toivottavat
Livokkaan työntekijät sekä
hallituksen jäsenet*

